Nordisk Mythologi,

efter Kilderne

af

Kr. Arentzen og St. Thorsteinsson.

Kjøbenhavn.
Chr. Steen & Søns Forlag.
1859.

Nordisk Mythologi,

efter Kilderne

af

Kr. Arentzen og St. Thorsteinsson.

Heill ver þú nú, sveinn!
ok tak við hrímkalki,
fullum forns mjaðar.

(Hil Dig, Du Svend!
tag mod Rimkalken,
fuld af den gamle Mjød.)

Gerdes Ord til Skirner i „Skírnismál“.

Kjøbenhavn.
Chr. Steen & Søns Forlag.
1859.

Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkeri ved F. S. Muhle.

Forord.

Den Velvillie der mødte de udsolgte „Nordiske Myther, fortalte efter Kilderne“ har fremkaldt denne lille Bog, hvis Formaal er: efter en noget større Maalestok end ovennævnte Arbeide at levere det Vigtigste af den nordiske Mythologi i en nogenlunde tilgængelig Form, saavidt muligt med Kildernes egne Ord, til Folkelæsning og Skolebrug. I Tillæget er der bleven fortalt nogle af de oldnordiske Sagn (efter den ældre Edda) for at give en Prøve paa disse mærkelige og tiltrækkende poetiske Oldtidslevninger, hvori Mythologien spiller stærkt ind.

Indhold.

Indledning.

Der herskede engang i Oldtiden en viis Konge i Sverrig ved Navn Gylfe, hvem Asernes Vælde fyldte med en saadan Beundring, at han drog afsted til Asgaard, for at lære dem nøiere at kjende. Da han kom ind i Borgen, blev han en Hal vaer, der var saa høi, at han knap kunde se over den, og var tækket med gyldne Skjolde. Det var Valhal. Han saae en Mand i Hallens Dør, som legede med Sværd, saaledes at han havde syv paa engang i Luften. Manden spurgte Kongen om hans Navn. Gylfe kaldte sig Gangleri (Gangtræt), sagde, han var kommen langveisfra, bad om Natteherberge og spurgte om Hallens Eier. Manden svarede, at han skulde følge

ham til ham og gik derpaa ind i Hallen, fulgt af Kongen. Gylfe saae der mange Værelser og mange Mennesker, hvoraf nogle legede, andre drak og atter andre kæmpede. Han staaer saa for Høisæderne hvori Borgens Herskere sidde. De byde ham til Gjest, og han udsporger dem paastand om hvad han vil vide.

Saaledes omtrent begynder den yngre Edda (Oldemoder) sin Fortælling af den nordiske Mythologi.

Vi have, ligesom den svenske Konge, hørt om de mægtige Aser og ville, ligesom han, vandre til Asgaard, for at lære dem nøiere at kjende.

1.

Tidens Begyndelse.

For Jorden blev skabt, var der to Verdener: Niflheim (Taageverdenen) i Nord og Muspelheim (Ildverdenen) i Syd. Den sidste er lys og brændende, ved dens Grændse sidder Surt med flammende Sværd som Landeværn. Midt i Niflheim staaer Bronden Hvergelmer, hvorfra der falder tolv Floder, Elivaager. Mellem de to Verdener var Ginnungagab.

Da Elivaager vare komne saalangt fra deres Kilde, at den Edderstrøm, som de indeholdt, stivnede, forvandledes den til Is; og da Isen stod stille, faldt Edderdampen over den og frøs til Rim, og saaledes opdyngedes det ene Rimlag over det andet i den nordlige Del af Ginnungagab: der herskede Uveir og Storm. Den Del af Ginnungagab, som vendte imod Muspelheim, var derimod varm og lys og mild

som blikstille Luft. Rimen og Varmens Pust mødtes, Rimen smeltede og dryppede, og af disse Livsdraaber fremstod en menneskelig Skikkelse, Ymer, Hrimthursernes Stamfader.

Da Rimen dryppede, blev der ogsaa deraf en Ko, Odbumla, fra hvis Yver der strømmede fire Mælkefloder, hvorved Ymer ernæredes. Koen selv ernæredes ved at slikke Isstykkerne, der vare salte. Den første Dag, den slikkede, fremkom om Aftenen Menneskehaar, den anden et Menneskehoved og den tredie hele Mennesket Bure. Han var fager, stor og stærk. Han avlede en Søn Bor, som, ved Jættedatteren Besla, blev Fader til tre Sønner, Guderne Odin, Vile og Ve.

Jætten Ymer sov og faldt i Sved. Da fremvoxede der under hans venstre Arm en Mand og en Kvinde, og hans ene Fod avlede en Søn med den anden. Fra dem stammer Rimthursernes Æt.

Børs Sønner, Guderne Odin, Vile og Ve dræbte Jætten Ymer. Der strømmede saameget Blod af hans Saar, at hele Rimthursernes Slægt druknede, med Undtagelse af Bergelmer og hans Hus, som reddede sig og blev Grundlægger af den nye Rimthurseslægt.

Guderne Odin, Vile og Ve toge den dræbte Ymer, bare ham midt ud i Ginnungagab og skabte

Jorden af hans Kjød, Havet af hans Blod, Bjergene af hans Ben og Skoven af hans Haar. Den faste Jord laa nu omgivet af det store Hav. Ved dets Kyster anviste Guderne Rimthurserne Bolig. Indenfor dem byggede Guderne en Borg, Midgaard, til Menneskene og omgjerdede den med Ymers Oienbryn. Af hans Hjerneskal skabte de Himlen, som de hævede over Jorden med fire Hjørner, under hvilke de satte Dværgene Østre, Sydre, Vestre og Nordre. Af Ymers Hjerne dannede Guderne de vilde Skyer. Gnisterne fra Muspelheim, som fore løse omkring, anviste de Plads paa Himlen, for at de skulde oplyse Himmel og Jord, og bestemte deres Gang.

Bors Sonner fandt paa Strandbredden to Træer, hvoraf de skabte Mennesker. Odin skjænkede Aand og Liv, Vile Forstand og Bevægelse og Ve Aasyn, Tale, Hørelse og Syn*). De gave dem Klæder og Navne, Manden blev kaldet Ask og Kvinden Embla. Fra dem nedstammer Menneskeslægten, som fik Midgaard til Bolig.

Nat var en Datter af Jætten Narfe og mørk som sin Slægt. Hun blev gift med Delling af Asernes Æt. Med ham havde hun en Søn, Dag, der var lys og fager som sin Fader. Alfader gav Nat

*) Völuspá sætter her, ved Menneskets Skabelse, istedetfor Vile og Ve, Høner og Loder.

og Dag to Heste og to Kærrer og satte dem op paa Himlen, for at de skulde age omkring Jorden. Nat ager foran med Hesten Rimfaxe (Rimmanke); hver Morgen drypper det af dens Bidsel, deraf kommer Dug i Dale. Den lyse Dag drages af Skinfaxe (Lysmanke), det er den herligste Ganger, det lyser over hele Luften og Jorden af dens Manke.

En Mand ved Navn Mundilføre havde en Søn og en Datter, der vare saa fagre, at han kaldte Sønnen Maane og Datteren Sol. Guderne vrededes over dette Overmod, toge de to Søskende og satte dem op paa Himlen. De lode Solen kjøre de Heste, som droge Solens Kærre; Maanen styrer Maanens Gang og raader for Ny og Næ. Solen farer hurtigt afsted, thi hun forfølges af en Jætte i Ulveham. Foran hende løber en anden Jætte i Ulveham efter Maanen.

Midt i Verden byggede Aserne en Borg, Asgaard. Der boede Guderne og deres Slægt.

Mellem Himmel og Jord byggede Aserne den trefarvede stærke Bro, Bifrøst (den bævende Vei) — Regnbuen. Det Røde i den er flammende Ild, der holder Rimthurser og Bjergriser borte fra den.

2.

Guldalderen. Kamplivet begynder.

Aserne mødtes paa Idasletten midt i Borgen Asgaard og tømrede høie Templer for Guder og Gudinder — det herlige, guldstraalende Gladsheim for Guderne og det smukke Vingolf for Gudinderne. De prøvede Styrke, forsøgte Alt, anlagde Esser, smeddede Tænger og andre Redskaber og forarbeidede Kostbarheder. De legede Tavl, vare glade og havde Overflødighed af Guld.

Guldalderens Lykke og Glæde varede indtil tre mægtige Thursemøer kom fra Jotunheim. Det første Drab i Verden fandt Sted. Odin kastede sit Spyd iblandt Menneskene. Kamplivet begynder.

3.

Ygdrasils Ask.

Ygdrasils Ask er det største og ypperste af alle Træer. Dets Grene brede sig over hele Verden og rage op over Himlen. Det bæres af tre Rodder. Den ene Rod staaer over Niflheim, under denne er Brønden Hvergelmer, Nidhug og en Vrimmel af Orme gnaver denne Rod. Den anden staaer hos Rimthurserne; under den er en Brønd, som tilhører Jætten Mimer, hvori Visdom er gjemt: Mimer er fuld af Visdom, fordi han drikker af Brønden. Den tredie Rod er hos Aserne i Himlen; under den er Urds hellige Brønd, hvori to Svaner — hvorfra Jordens nedstamme — svømme: der er Gudernes Thingssted, hvortil de ride hver Dag over Bifrøst. I Askens Grene sidder en meget vidende Ørn, mellem hvis Oine en Falk sidder. Et Egern løber op og ned ad Træet og sætter Splid mellem Ørnen og Nidhug. Fire Hjorte løbe i Træets Grene og afbide Knopperne. Nornerne, som boe ved Urds Brønd, tage hver Dag Vand af Brønden og øse det op over Asken, for at dens Grene ei skulle raadne — deraf kommer Dug, som falder i Dale — og for at Træet kan staae evigt grønt over Urds Brønd.

4.

Aser. Loke og hans Slægt. Asynier. Norner. Valkyrier. Æger, Ran og deres Døttre. Hræsvelg. Jætter. Alfer. Dværge.

Aserne.

Odin

er den ældste og høieste af Guderne og hersker over Alt. Han hedder Alfader, fordi han er alle Guders Fader. Han hedder ogsaa Valfader, thi alle som falde paa Valen ere hans elskede Sønner; Krigen kaldes Odins Leg, Sværdet Odins Ild. Han er den viseste af Alle. Han beskrives som hoi, gammel, langskjægget og enøiet — sit ene Oie pantsatte han for en Drik af Mimers Visdomsbrønd. Han eier en stor Hal i Himlen ved Navn Valaskjalf, der er tækket med skært Sølv: i denne Sal er det Høisæde som hedder Hlidskjalf; naar Alfader sidder i det Sæde, overskuer han hele Verden. Han rider paa sin ottefodede Hest Sleipner*) gjennem Luft og over Hav med blaa Kappe, Guldhjelm og Spydet Gungner**). Han behøver ingen Mad, Vin er ham baade Mad og Drikke; Maden, som staaer paa hans Bord, giver han sine to Ulve,

---

*) Se Sleipner (Side 19).

**) Se Gudeklenodier (Side 22).

Gere og Freke. To Ravne, Hugin og Munin, sidde paa hans Skuldre og fortælle ham alt hvad de se eller høre: han sender dem i Dagbrækningen ud over hele Verden, og de vende tilbage ved Davretid. Hans Svend hedder Hermod. Han eier Guldringen Drypner, af hvilken der hver niende Nat drypper otte ligesaa tunge Guldringe*). Odin er Runernes Opfinder. Han vinder med Besvær Skjaldemjøden**); Poesien kaldes derfor Odins (ogsaa: Asernes) Drik. Med Saga drikker han alle Dage glad af gyldne Kar i hendes Bolig, Søkvabæk, over hvilken de svale Bølger suse.

Thor,

Odins og Jordens Søn, er den høieste efter Odin. Han er den stærkeste af alle Guderne og Asgaards og Midgaards Værn imod Jætterne. Hans Rige hedder Thrudvang; hans Borg, Bilskirner, hvori der er 540 Sale, er den største i Verden. Han eier en Kærre, hvori han ager, som trækkes af to Bukke under Torden og Lyn — heraf har han Tilnavnet: Agethor. Han eier endvidere tre herlige Klenodier. Det ene er Hammeren Mjølner***), som er vel kjendt af

---

*) Se Gudeklenodier (Side 22).
**) Se Skjaldemjøden (Side 74).
***) Se Gudeklenodier (Side 22).

Bjergriser og Hrimthurser, da den har knust mangen af deres Hjerneskaller. Det andet er Styrkebeltet; naar han spænder det om sig, fordobbles hans Asastyrke. Det tredie er et Par Jernhandsker til at holde om Hammerskaftet med.

Balder

er en Søn af Odin og Frig. Han er den bedste af Guderne, og Alle prise ham. Han er saa fager og lys, at det skinner af ham. Han er viis, veltalende og barmhjertig. Hans Bolig hedder Breidablik, der maa intet Urent være. Hans Hustru hedder Nanna.

Niørd

raader for Vindens Gang, stiller Sø og Ild og paakaldes til Søfart og Fiskeri. Han er rig og skjænker Rigdom. Han er opvoxet i Vanaheim; men Vanerne gave ham, som Gidsel, til Aserne, da Krigen imellem dem endtes, og de sluttede Forlig med hinanden. Hans Hustru er Jætten Thjasses Datter, Skade, Skiernes Dise*). Hans Bolig, Noatun, ligger ved Søen.

Freir

er en Søn af Niørd. Han er skjøn og mægtig, raader for Regn og Solskin og Jordens Afgrøde, paakaldes om godt Aar og Fred og skjænker Velstand.

---

*) Se Jætten Thjasses Datter Skade ægter Niørd (Side 56).

Han hersker over Alfheim og Lysalferne. Han eier Skibet Skidbladner og Galten Gyldenbørste*). Hans Tjener hedder Skirner.

Tyr

er en Søn af Odin. Han er Kampgud, djærv og forvoven, raader meget for Seier i Strid, og det er godt for Kæmperne at paakalde ham. Fenrisulven bed hans ene Haand af**).

Brage

er ligeledes Odins Søn. Han er viis, veltalende og Skjaldegud. Han kaldes den langskjæggede As. Ofte blev hans Skaal drukken ved Gilder, og man svor da at udføre en eller anden Stordaad.

Heimdal***)

er en stor og hellig As, der kaldes den hvide As. Han er født af ni Mødre, der vare Søstre. Hans Tænder ere af Guld. Hans Hest hedder Guldtop. Han ser saavel Nat som Dag hundrede Mile vidt, behøver mindre Søvn end en Fugl og hører Græsset voxe paa Jorden og Ulden paa Faarene. Han er

---

*) Se Gudeklenodier (Side 22).

**) Se Fenrisulven bindes (Side 25).

***) I Digtet i den ældre Edda, der handler om, hvorledes Thor mister sin Hammer, men faaer den igjen, kaldes Heimdal forudseende som andre Vaner og regnes altsaa til Vanerne (se Side 29).

Gudernes Vogter. Hans Bopæl er Himmelbjergene ved Bifrost ved Himlens Ende, hvor han vogter Broen for Bjergriserne. Han har en Lur, der hedder Gjallarhorn, som høres over Alverden. Hans Sværd hedder Hoved.

Høder,

en Søn af Odin, er blind, men meget stærk.

Vidar,

den tause As, hvis Land er bevoxet med Krat og høit Græs, er en Søn af Odin og Jættinden Grid. Han er den næststærkeste Gud efter Thor, og i ham have Aserne en stor Støtte i al Trængsel.

Vale

er en Søn af Odin og Rind. Han er djærv i Kamp og træffer hvor han sigter.

Uller

er Thors Stedsøn, Sifs Søn. Han er fager, en vældig Kæmpe, en udmærket Bueskytte og Skiløber. Det er godt at paakalde ham i Tvekamp.

Forsete

er en Søn af Balder og Nanna. Hans Sal i Himlen, Glitner, hviler paa Guldpiller og er tækket med Sølv. Han jævner alle Uenigheder, og hans Domstol er den bedste i Himlen og paa Jorden.

Loke,

som er en Søn af en Jætte og en Jættinde, er smuk af Udseende, men ond af Sind, ustadig i sin Færd, listig og svigefuld. Ofte bragte han Aserne i den største Forlegenhed, men ofte hjalp han dem ogsaa med listige Raad.

Hans Kone hed Sigyn, deres Søn er Narfe.

Med Jættinden Angerbode havde Loke tre Børn: Midgaardsormen, Hel og Fenrisulven. Da Guderne af Spaadomme saae, at disse tre Søskende, som opfødtes i Jotunheim, skulde volde dem stort Meen, og tyktes, at der var meget Ondt at vente af dem, saadan Moder og endnu mere saadan Fader, som de havde, lod Alfader Guderne tage dem og føre dem til sig. Han kastede saa Ormen i det dybe Hav, der omgiver alle Lande. Den voxede saaledes, at den ligger midt i Havet om alle Lande og bider sig i sin Hale. Hel kastede han ned i Niflheim og gav hende Magt over ni Verdener, Opholdssted for dem som sendtes til hende, døde af Sygdom eller Alderdom. Hun eier der store Boliger, hendes Gaarde ere overvættes høie og Gittrene store. Hendes Tærskel hedder slugende Afgrund, hendes Vægtæppe truende Sorg, hendes Fad Hunger, hendes Kniv Sult, hendes Seng Sygeleie, hendes Træl og Trælkvinde Ganglad. Hel er halv blaasort, halv med menneskelig Hudfarve, lu-

dende og grum at se til. Ulven opfødte Aserne hjemme, kun Tyr var djærv nok til at gaae hen til den og give den Mad.

Asynierne.

Frig

er den høieste Asynie, Asernes og Asyniernes Dronning, Odins Hustru. Hun eier den herlige Bolig Fensale.

Fylla

er en Mø med udslagne Haar og et Guldbaand om Hovedet, der bærer Frigs Æske, passer paa hendes Fodtøi og kjender hendes Hemmeligheder.

Gnaa

sendes af Frig videnom i hendes Ærinder paa sin Hest, der farer gjennem Luft og over Hav.

Hlin

er sat til Værn for dem, som Frig vil skjærme for Fare.

Freia

er en Datter af Vanen Niørd og kaldes derfor Vanadis. Hende er det godt at paakalde i Kjærligheds-anliggender, og Elskovssange tækkes hende. Hun blev gift med Od, med hvem hun fik en Datter, den fagre

Hnos. Od drog langt bort; Freia græd Guldtaarer efter ham — hun kaldes derfor af Digterne den graadfagre Gudinde — og drog under mange forskjellige Navne om blandt ubekjendte Folkeslag for at oplede ham. Med Odin deler hun Valens faldne Kæmper. Hun eier Borgen Folkvang med den store og skjønne Sal Sesrymner, Halssmykket Brisingamen og en Fjederham. Hun ager i en Kærre, der drages af to Katte. Fra hendes Navn stammer Hædersnavnet Frue.

Sjøfn

bøier Mænds og Kvinders Hu til Kjærlighed.

Lofn

er mild og god, og udvirker hos Alfader og Frig, at de Elskende, trods alle Hindringer, komme sammen.

Var

agter paa Mænds og Kvinders Elskovs-Eder og Pagter og tager Hevn over dem som bryde dem, intet Sligt kan skjules for hende.

Gefion

er Mø, og hende tjene de der døe som Møer.

Snotra

er viis og høvisk.

Saga.

Hendes Bolig hedder Søkkvabæk, hvorover de svale Bølger suse. Her drikke Odin og hun alle Dage, glade, af gyldne Kar.

Sif,

den haarfagre Gudinde*), er Thors Hustru.

Idun,

af Alfe- eller Dværgeæt, er Brages Hustru og gjemmer i sin Æske Æblerne, hvoraf Guderne spise, naar de ældes, for atter at blive unge.

Eir

er den bedste Læge.

Syn

vogter Dørene i Hallen og lukker i for dem, der ikke maa komme ind. Hun er paa Thinget sat til Værn for de Asernes Sager, som hun vil forsvare.

Nornerne.

Under Ygdrasils Ask ved Urds Brønd staaer en fager Borg, ud af hvilken træde tre meget vidende Møer, Urd, Verdande og Skuld. Disse Møer bestemme Menneskenes Levetid og Skjebne og kaldes

---

*) Se Gudeklenodier (Side 22).

Norner (Urd er Fortidens Norne, Verdande Nutidens og Skuld Fremtidens).

Foruden disse er der endnu flere Norner, som komme til enhver Nyfødt. Der er baade gode og onde.

Valkyrierne,

Odins Møer, udsendes af ham til ethvert Slag, udkaare dem der skulle falde og raade for Seiren. De skildres som unge, smukke Kvinder, der, hjelmbedækkede, med blodbestænkte Brynier, funklende Spyd og Skjolde, under Lyn ride gjennem Luft og over Hav. I Valhal bære de Drikkehornene om.

Anmærkning.

I Heltedigtene i den ældre Edda forbinde Valkyrierne med deres Valhals-Væsen et jordisk, ifølge hvilket de ere Kongedøttre, der tilsidst endog ægte Heltene og føde dem Børn (se Tillæget, Side 89).

Æger,

ↄ: den frygtelige, Havguden, er af Jætteslægt. Hans Hal oplyses af Guld.

Anmærkning.

Hler, der falder sammen med Æger, har sit Sæde paa den stormombrusede lille O Læssø (ↄ: Hlers O) hoit oppe i det urolige Kattegat.

Ran

er Ægers Hustru. Hun eier et Næt, hvori hun fanger de Søfarende.

Ægers og Rans Døttre ere de vilde Bølger, der fare mange sammen med blege Lokker og hvide Slør, vaage i Vinden og sjelden ere blide mod Mænd.

Hræsvelg

er en Jætte, der sidder paa Himlens nordlige Ende i Ørneham, hvis Vingeslag frembringe Vinden.

Jætter,

Rimthurser, der boe ved det store Havs vilde Kyster, i Jøtunheim, Udgaard, paa øde, snebedækkede Fjelde, i Bjerghuler, Kuldens og Mørkets Børn, ere af en uhyre Størrelse og uformelige, f. Ex. med flere Hoveder. Jættinderne kunne dog være smukke, Gerde vækker saaledes ved sin Skjønhed Freirs Kjærlighed*).

Alferne.

Der er et Sted i Himlen, som kaldes Alfheim; der boe Lysalferne, som ere fagrere end Solen.

Svartalferne derimod, som ere sortere end Beg, boe nede i Jorden. De stilles ofte sammen med

---

*) Se Freir og Gerde (Side 78).

Dværgene,
der vare fremkomne, som Maddiker, i Urjætten Ymers Kjød — Jorden. Guderne gave dem Menneskeskikkelse og Menneskeforstand. De boe i Jord og Stene og kunne ei taale Dagens Lys. De vare særdeles kunstfærdige*).

5.

Valhal.

Odin, Valfader, optager sine elskede Sønner, der falde paa Valen, Einherierne, i denne vide, guldskinnende Hal i Gladsheim. Dens gamle, hellige Gitter hedder Valgrind. Foran Hallen staaer Lunden Glaser, hvis Løv er det røde Guld. En Ulv hænger Vesten for Døren, og en Ørn sidder nedbøiet ovenover. Tagbjælkerne dannes af Spyd, Salen er tækket med Skjolde, og Bænkene bestrøede med Brynier. Skinnende Sværd oplyse Hallen. Den har 540 uhyre Døre, ud af hver af dem kunne 800 Einherier gaae

*) Se Gudeklenodier (Side 22) og Fenrisulven bindes (Side 25).

paa engang. Einherierne leve af ypperligt Flesk, som de faae af Galten Sæhrimner, der koges hver Dag, men er hel og holden igjen om Aftenen, og drikke sig god Ruus i Mjød, der flyder af Geden Heidruns Yver. Hver Dag, naar de have klædt sig paa, iføre de sig deres Rustning, gaae ud i Gaarden, kæmpe og fælde hverandre. Det er deres Tidsfordriv og Leg. Naar det lider ad Davretid, ride de hjem til Valhal og sætte sig til at drikke.

6.

Sleipner.

Tidlig i den første Tid, da Guderne havde fæstet Bo, sat Midgaard og bygget Valhal, kom en Bygmester og tilbød i tre Halvaar at bygge dem en Borg, der skulde være saa god, at den kunde yde Sikkerhed for Bjergriser og Rimthurser, selv om de kom ind i Midgaard; han betingede sig som Løn at faae Freia tilægte og vilde desuden have Sol og Maane. Aserne raadsloge derom og sluttede den Handel med ham, at han skulde faae hvad han forlangte, dersom han kunde

bygge Borgen paa en Vinter; var der derimod den første Sommerdag endnu Noget ugjort paa den, skulde han gaae glip af Lønnen. Da de sagde ham disse Betingelser, bad han om at maatte tage sin Hest Svadilføre til Hjælp. Paa Lokes Raad tilstodes dette ham. Deres Aftale sluttedes med stærke Vidner og mange Eder, thi det syntes ikke Jætten sikkert at være blandt Aserne uden det, hvis Thor, som da var i Østen at slaae Trolde ihjel, skulde komme hjem. Han begyndte at bygge Borgen den første Vinterdag. Om Natten førte han Sten til Bygningen med Hesten; det tyktes Aserne et Under saa store Klippestykker den Hest kunde drage, den gjorde dobbelt saa meget Arbeide som dens Herre. Da det led ud paa Vinteren, gik det rask fremad med Bygningen; og var den saa høi og stærk, at den var uangribelig. Tre Dage før Sommer var Jætten næsten kommet til Borgledet. Guderne satte sig da paa deres Høisæder, søgte efter Raad, og den Ene spurgte den Anden, hvem der havde raadet til at give Freia til Jotunheim eller ødelægge Luften og Himlen ved at tage Sol og Maane af den og give dem til Jætterne. Alle kom overens om, at Loke, som raader til det meste Ondt, havde givet dette Raad, sagde, han fortjente en ond Død, hvis han ikke hittede paa en Udvei, saa Bygmesteren gik glip af Lønnen, og angrebe ham. Loke blev ræd og svoer, at

han skulde mage det saaledes, at Bygmesteren gik glip af Lønnen, hvad det saa skulde koste. Den samme Aften, da Bygmesteren kjørte ud efter Sten med Hesten, løb en Hoppe ud af Skoven til Hesten og hvrinskede. Da Hesten fik Øie paa Hoppen, blev den rasende, rev Rebene itu og ilede efter Hoppen, som løb ind i Skoven. Bygmesteren satte efter Hesten for at fange den. Hestene løbe hele Natten, som derved gik tilspilde. Dagen efter blev der heller ikke arbeidet saa meget som tidligere. Da Bygmesteren ser, at Bygningen ikke vil kunne fuldendes til den bestemte Tid, griber Jættesindet ham. Da Aserne nu fik Syn for Sagen, at han var en Bjergrise, ændsede de ikke Aftalen og Ederne men kaldte paa Thor. Han kom øieblikkeligt — han sidder sjelden stille, naar han hører Sligt — og Hammeren Mjølner foer flux gjennem Luften. Den forbittrede Gud betalte Byggelønnen, men ikke med Sol og Maane; Jætten kom aldrig mere tilbage til Jotunheim, ved det første Hug knuste Thor hans Hoved i Stumper og Stykker og sendte ham ned til Niflhel. — Noget efter fødte Loke et Føl, der var graat og havde otte Fødder. Det er Sleipner, den bedste Hest hos Guder og Mennesker.

7.

Gudeklenodier.

Loke havde lumsk klippet alt Haaret af Sif. Da Thor blev det vaer, greb han ham og vilde knuse hvert Ben i ham. Loke svoer saa, at han skulde faae Svartalferne til at gjøre Sif Haar af Guld, der skulde voxe ligesom andet Haar. Loke drog derpaa til de Dværge, som hedde Ivaldes Sønner; og de forfærdigede Haaret og desuden Skibet Skidbladner og Spydet Gungner. — Loke væddede om sit Hoved med Dværgen Brok, at hans Broder Sindre ikke kunde forfærdige tre ligesaa gode Kostbarheder. Da de kom til Smedien, lagde Sindre et Svineskind i Essen og bad Brok puste til han tog det ud. Da han gik fra Smedien, satte der sig strax en Bræmse paa Broks Haand og stak. Denne pustede desuagtet, indtil Broderen tog ud af Essen — og var det en Galt med Guldborster. Sindre lagde derpaa Guld i Essen og bad Brok puste til han kom tilbage. Han gik derpaa bort; da kom Bræmsen atter, satte sig paa Broks Hals og stak dobbelt saa stærkt som før. Brok pustede dog, indtil Broderen tog Guldringen Drypner ud af Essen. Nu lagde Sindre Jern i Essen, bad atter Brok puste og sagde, at det ikke vilde lykkes, hvis han ikke

uafbrudt pustede. Bræmsen satte sig denne Gang mellem Broks Dine og stak paa Dienlaagene. Blodet løb ham ned i Dinene, saa han ikke kunde se. Da greb han hurtigt til Dinene med Haanden og jog Dyret bort. Blæsebælgen var imidlertid standset. Sindre kom og sagde, at nu havde der kun manglet lidt i, at det som var i Essen var bleven ødelagt. Han tog saa en Hammer ud. Alle disse Kostbarheder gav han derpaa til sin Broder og bad ham drage med dem til Asgaard og indfrie Væddemaalet. Han og Loke bare Kostbarhederne frem; Aserne satte sig paa deres Domstole; Odin, Thor og Freir skulde afgjøre Sagen. Loke gav Odin Spydet Gungner, Thor Haaret til Sif og Freir Skidbladner og forklarede hvad Egenskab ethvert af disse Klenodier havde: Spydet standsede aldrig, naar man stak med det; Haaret voxede strax fast til Huden, saasnart det kom paa Sifs Hoved; Skidbladner havde Medbør i samme Dieblik der heisedes Seil paa det, hvorsomhelsthen Reisen gik, det kunde desuden vikles sammen som et Stykke Tøi og bæres i Pungen, om man vilde. Derpaa frembar Brok sine Klenodier. Han gav Odin Ringen Drypner og sagde, at der hver niende Nat vilde dryppe otte ligesaa tunge Ringe af den. Galten gav han til Freir og sagde, at den kunde løbe gjennem Luft og over Hav hurtigere end nogensomhelst Hest om Natten

som om Dagen, aldrig blev det saa mørkt om Natten eller i Mørkets Verden, at det ikke var lyst nok hvor den foer, saaledes lyste det af dens Børster. Thor gav han Hammeren og sagde, at han kunde slaae saa haardt med den som han vilde til hvad det skulde være uden at den tog Skade; den vilde aldrig feile, hvor langt han end kastede den, og aldrig flyve saa langt, at den ikke søgte hjem igjen til hans Haand; hvis han vilde, kunne den blive saa lille, at han kunde have den i Barmen. Den havde imidlertid den Lyde, at Skaftet var noget kort. Aserne dømte, at Hammeren var det bedste af alle Klenodier, det største Værn imod Rimthurserne, og at Dværgen havde vundet Væddemaalet. Da tilbød Loke at indløse sit Hoved. Brok svarede, at det kunde han ikke vente. „Tag mig da!“ sagde Loke; men da Dværgen vilde tage ham, var han langt borte. Han havde Sko, paa hvilke han løb igjennem Luft og over Hav. Da bad Dværgen Thor at tage ham, og denne gjorde det. Brok vilde saa hugge Hovedet af Loke; men denne sagde, at han eiede Hovedet men ikke Halsen. Da tog Dværgen en Skorem og Kniv og vilde stikke Hul i Lokes Læber og sye Munden sammen paa ham; men Kniven bed ikke. Han sagde saa, at hans Broders Syl var bedre; i samme Dieblik som han nævnte den var den der og gjennemstak Læberne. Derpaa syede Dværgen Læberne sammen.

8.

Fenrisulven bindes.

Da Guderne saae, hvor stærkt Fenrisulven, der opfødtes i Asgaard, hver Dag voxede, og alle Spaadomme forkyndte, at den var bestemt dem til Skade, hittede de paa det Raad, at de gjorde en stærk Lænke, som de kaldte Læding, som de bare til Uhyret og bade det forsøge sine Kræfter paa. Ulven tyktes ikke, at det oversteg dens Kræfter, og lod dem gjøre med sig hvad de fandt for godt. Den første Gang den rev i Læding brast den ogsaa. Aserne gjorde nu en anden Lænke, der var dobbelt saa stærk som Læding, som de kaldte Drome, bade Ulven forsøge den og sagde, at den vilde indlægge sig stor Hæder, dersom en saa stærkt smedet Lænke ei kunde holde den. Ulven tænkte: Rigtignok er denne Lænke meget stærk, men min Styrke er ogsaa voxet siden jeg brød Læding; og jeg maa desuden vove Noget, hvis jeg skal blive berømt. Han lod derfor Drome lægge paa sig, rystede sig saa og rev i Lænken, saa den fløi langt bort i Stumper og Stykker. Nu frygtede Aserne for, at de ikke vilde kunne binde Ulven. Da sendte Alfader Freirs Sendebud Skirner til Svartalfheim til nogle Dværge og lod gjøre en Lænke ved Navn Gleipner af Kattetrins Lyd,

Kvindeskjæg, Bjergerødder, Bjørnesener, Fiskeaande og Fuglespyt. Den var jævn og blød som et Silkebaand men fast og stærk. Da Baandet blev bragt Aserne, takkede de Sendebuddet meget for det vel udførte Ærinde. Derpaa fik de Ulven med sig ud til en Holm i en Sø, viste ham Baandet og bade ham bryde det itu: det var rigtignok — sagde de — noget stærkere end det saae ud til. De lode det gaae fra Haand til Haand og prøvede forgjæves paa at rive det itu men sagde, at Ulven nok vilde faae Bugt med det. Han sagde: „Denne Snor ser mig saadan ud, at jeg ingen Berømmelse vil høste af at rive et saa tyndt Baand over. Men hvis det er gjort med List, skjøndt det synes ringe, kommer det ei paa mine Ben.“ Da sagde Aserne, at han snart vilde bryde et smalt Silkebaand, da han før havde brudt Jernlænker; men — vedbleve de — „hvis Du ikke kan bryde dette Baaud, vil Du ikke kunne forfærde Guderne, og saa ville vi løse Dig“. Ulven svarede: „Hvis I binde mig saaledes, at jeg ikke kan løse mig selv, ville I, troløse, sent yde mig Hjælp. Uvillig lader jeg dette Baand lægge paa mig; men hellere end at I skulle bebreide mig Feighed, saa lægge En af Eder sin Haand i min Mund til Pant paa, at dette er gjort uden Svig!“ Aserne saae, den ene til den anden, og tyktes sig nu at være stedte i en dobbelt Forlegenhed. Ingen vilde

ud med sin Haand, før Tyr rakte sin Høire frem og lagde den i Ulvens Gab. Ulven lod saa Baandet lægge paa sig og rev i det — men det fæstnedes kun stærkere, og jo heftigere den vred sig, desto mere strammedes det. Alle lo, undtagen Tyr, han mistede sin Haand. Da Aserne saae, at Ulven nu var tilgavns bunden, fæstede de Lænken ved to store Stene dybt i Jorden. Ulven gabede forfærdeligt, vred sig vildt og vilde bide dem. De satte den saa et Sværd i Munden, Hjaltet i Underkjæben og Odden i Overkjæben. Den tuder rasende, og Fraaden staaer ud af dens Mund og danner en Aa. Saaledes ligger den til Ragnarøk. Saa høit agtede Guderne deres hellige Steder, at de ikke vilde besmitte dem med Ulvens Blod, skjøndt Spaadommene forkyndte, at den vilde vorde Odins Bane.

9.

Thor mister sin Hammer men faaer den igjen.

Thor laae engang og sov. Da han vaagnede, savnede han sin Hammer, Mjølner. Forbittret følte Jordens Søn sig forgjæves for efter den omkring hvor

han havde ligget. Han sagde saa til Loke: „Du høre hvad Ingen veed paa Jorden eller i Himlen: min Hammer er mig frastjaalen!“ De gik til Freias fagre Haller, og Thor sagde til hende: „Vil Du laane mig din Fjederham, for at jeg maaskee ved Hjælp af den kan finde min Hammer, som er mig frastjaalen?“ Freia svarede: „Jeg vilde give Dig den, om den saa var af Sølv eller Guld!“ Loke tog nu Fjederhammen og fløi afsted paa dens susende Vinger, indtil han kom indenfor Jætteverdenen. Thursernes Fyrste, Thrym sad paa en Høi, snoede Guldbaand til sine Hunde og klippede sine Hestes Manker. Han spurgte Loke: „Hvad er der iveien blandt Aser og Alfer, siden Du kommer til Jætteverdenen?“ Loke svarede: „Ilde staaer det til blandt Aser og Alfer. Har Du skjult Thors Hammer?“ Thrym gjenmælede: „Ja, jeg har skjult den dybt under Jorden og giver den ikke tilbage, medmindre Freia bringes mig som Brud.“ Loke fløi saa tilbage paa Fjederhammens susende Vinger til Asernes Boliger. Han mødte Thor i Forgaarden, og denne spurgte ham: „Har din Møie lønnet sig? Sig din Tidende fra Luften; ofte afbrydes den Siddendes Fortælling, og ofte lyver den Liggende.“ Loke svarede: „Min Møie har lønnet sig. Thrym, Thursefyrsten, har din Hammer og giver den ikke tilbage, medmindre Freia bringes ham som Brud“. De gik derpaa til

den fagre Freia, og Loke sagde til hende: „Tag Brudelinet paa, Du skal age med mig som Brud til Jætteverdenen!“ Vred blev Freia og fnysede, saa hele Asasalen bævede og den store Brisingkjæde sprang af hendes Hals. „Jeg maatte være den meest mandlystne blandt Kvinder“ — udbrød hun — „hvis jeg agede med Dig til Jætteverdenen!“ Aserne og Asynierne samledes nu paa Thinge og raadsloge om, hvorledes de skulde faae Hammeren tilbage. Da sagde Heimdal, den hvideste As, der, som alle Vaner, saae klart ind i Fremtiden: „Lader os binde Brudelinet paa Thor og hænge ham den store Brisingkjæde om Halsen, Husmoder-Noglerne klingre under hans Belte og Kvindeklæder falde ned om hans Knæer, store Ædelstene smykke hans Bryst, og lader os optaarne et sirligt Sæt paa hans Hoved“. Den vældige Thor raabte: „Ussel ville Aserne kalde mig, hvis jeg lader Brudelinet binde paa mig!“ Da sagde Loke: „Ti, Thor, med saadanne Ord! Jætterne ville snart beboe Asgaard, hvis Du ikke henter din Hammer tilbage.“ Saa bandt de Brudelinet paa Thor, hang den store Brisingkjæde om hans Hals, lode Husmoder-Noglerne klingre under hans Belte og Kvindeklæder falde ned om hans Knæer, smykkede hans Bryst med store Ædelstene og optaarnede et sirligt Sæt paa hans Hoved. Loke sagde: „Jeg vil være din Trælkvinde,

vi to skulle age sammen til Jætteverdenen". Thors Bukke bleve nu drevne hjem og spændte til Skaglerne. Ilsomt gik det afsted til Jætteverdenen: Bjergene brast, Jorden stod i Lue. — Thrym saae Kærren komme og raabte: „Staaer op, Jætter, bestrøer Bænkene og bringer mig Freia, Niørds Datter fra Noatun, som Brud! Guldhornede Køer og kulsorte Oxer gaae her til Gaarden til min Gammen; Skatte og Guld eier jeg i Mængde: Freia tykkes mig det Eneste som jeg fattes!" — Man kom sammen tidlig om Kvælden, og der blev baaret Mad og Øl frem. Bruden fortærede alene en Oxe, otte Lax og alle de Lækkerier der vare bestemte for Kvinderne; hun drak tre Kar Mjød. Thrym udbrød: „Hvor saae man Kvinde æde graadigere, aldrig saae jeg Kvinde tage større Mundfulde eller Mø drikke mere Mjød!" Den snilde Trælkvinde, som sad nær, havde strax et Svar paa rede Haand: „Freia nød Intet i otte Dage, saa begjærlig var hun efter at komme til Jætteverdenen." Thrym bøiede sig saa ned under Brudelinet, for at hente sig et Kys, men foer tilbage hele Salen igjennem. „Forsærdelige ere Freias Øine" — raabte han — „Ild tykkes mig staae ud af dem!" Den snilde Trælkvinde havde atter et Svar paa rede Haand: „Freia sov ikke i otte Nætter, saa begjærlig var hun efter at komme til Jætteverdenen". Ind kom den lede Jættesøster og vovede at udbede sig en

Gave af Bruden. „Giv mig de røde Ringe af dine Hænder" — mælede hun — „hvis Du vil vinde min Kjærlighed og Gunst!" Thrym sagde: „Bringer Hammeren, lægger den i Møens Skjød og vier os!" Hjertet lo i Thors Bryst, da han saae sin Hammer. Den Haardhjertede dræbte først Thursernes Hersker og derpaa hele hans Slægt. Den gamle Jættesøster, som havde udbedt sig en Gave af Bruden, delte Skjebne med sine Frænder, hun fik Dask istedetfor Skillinger og Hammerslag istedetfor Ringe. — Saaledes kom Odins Søn igjen til sin Hammer.

Anmærkning.

Denne Fortælling, der findes i et Digt i den ældre Edda, gjenfindes i Middelalderens „Kæmpeviser".

Den i denne Mythe omtalte Hovedpynt, som vistnok stammer fra Asien — vore Forfædres oprindelige Hjem — hvor den endnu bruges, har, som saameget andet Oldnordisk, vedligeholdt sig paa Island. Den var hvid og stod enten lige iveiret eller krummede sig forover. De ugifte Piger gik med udslagne Haar, enten bundne over Panden med et Baand eller sammenholdte af en Guldring. Ved Brylluppet fik Bruden ovennævnte Hovedprydelse. Hendes Ansigt dækkedes med Brudelinet, der var pragtfuldt og tit indvirket med Guld.

10.

Thor hos Udgaardsloke.

Agethor drog engang afsted med sine Bukke og sin Kærre tilligemed Loke. De kom om Aftenen til en Bonde og fik Natteherberge. Thor tog sine Bukke, slagtede og flaaede dem og lagde dem i en Kjedel. Da de vare kogte, satte Thor og Loke sig til Nadveren. Thor bød Bonden, Bondekonen og deres Børn, Sønnen Thjalfe og Datteren Roskva, tilbords med. Han lagde Bukkeskindene mellem Ilden og Døren og sagde til Bondefamilien, at den skulde kaste Benene paa dem. Thjalfe skar desuagtet med sin Kniv i et Laarben og brød det itu for at faae fat i Marven. — Thor stod op før Daggry, klædte sig paa, tog Hammeren Mjølner, svang den og viede Bukkeskindene. Bukkene bleve da levende igjen; men den ene haltede paa det ene Bagben. Guden mærkede, at Laarbenet var brækket og sagde, at Bonden eller hans Familie maatte ikke have faret varligt med Bukkebenene. Bonden blev meget ræd, da han saae, at Thor rynkede sine Bryn, saa de sank helt ned over Øinene, og hvad han blev vaer af Øinene, var saa forfærdeligt, at han tyktes at maatte styrte til Jorden for det alene. Thor knugede Hænderne saa fast om Hammerskaftet, at Knoerne

bleve hvide. Hele Bondefamilien skreg høit, bad om Naade og bød alt hvad de eiede til Erstatning. Da Thor saae deres Rædsel, lagde hans Vrede sig, og han tog deres Børn i Bod. De bleve Thors Tjenestefolk og fulgte ham stadigt siden.

Han lod sine Bukke blive tilbage hos Bonden, reiste østpaa ad Jøtunheim til og satte over det dybe Hav. Da de vare komne iland og havde gaaet en kort Tid, stødte de paa en stor Skov. De gik fremad til det mørknedes; Thjalfe, der var den fodrappeste af alle Mænd, bar Thors Madpose. De søgte efter et Natteherberge og fandt en meget stor Bygning, paa hvis ene Ende der var en Dør, ligesaa bred som hele Bygningen. Her sloge de sig til Ro. Ved Midnatstid opstod der et stort Jordskjælv, Jorden bølgede under dem i stærke Stød, og Bygningen skjalv. Thor stod op og kaldte paa sine Reisefæller. De følte sig frem i Mørket og fandt et Sidehus tilhøire i Midten af Bygningen. Thors Reisefæller tyede, bange, derind; medens Thor selv satte sig i Døren med Haanden om Hammerskaftet, beredt til at slaae fra sig; de hørte stort Gny. Da det begyndte at dages, gik Thor ud. Han ser en Mand, og det ingen lille, ligge i Nærheden og sove med vældig Snorken og tyktes nu at vide, hvorfra Lyden om Natten var kommen. Han spænder Styrkebeltet om

sig, og hans Asastyrke voxer. I det Samme vaagner Manden og reiser sig rask. Thor blev saa besippet, at han glemte at slaae til med Hammeren, og blot spurgte Kæmpen om hans Navn. Denne svarede, at han hed Skrymer. „Men ikke behøver jeg“ - vedblev han — „at spørge om dit Navn; jeg veed, at Du er Asa-Thor. — — Men hvor har Du gjort af min Handske?“ Skrymer strakte saa sin Haand ud og tog sin Handske op; og Thor saae da, at han havde brugt den til Natteherberge, og at dens Tommelfinger var Sidehuset. Skrymer spurgte, om Thor vilde have hans Følgeskab, og denne sagde Ja dertil. Kæmpen løste saa op for sin Madsæk og gav sig ifærd med sin Davre. Thor og hans Reisefæller gjorde det Samme paa deres Side. Skrymer foreslog, at de skulde slaae deres Mundforraad sammen, og Thor sagde ogsaa Ja dertil. Kæmpen bandt nu al Maden sammen i en Bylt, som han bar paa sin Ryg. Han gik hele Dagen foran dem med uhyre Skridt. Om Kvælden udsøgte han dem Natteleie under en stor Eg. Han sagde saa til Thor, at han vilde lægge sig til at sove: „men tager I Madsækken“ — tilføiede han — „og giver Eder ifærd med Aftensmaden!“ Han faldt strax i Søvn og snorkede voldsomt. Thor tog Madsækken og vilde løse den op men mægtede — hvor utroligt det end maa synes — ikke at løse en

eneste Knude eller at bevæge nogen af Remmenes Ender. Da bliver han vred, griber Mjølner med begge Hænder, gjør et Skridt henimod Skrymer og slaaer ham i Hovedet. Kæmpen vaagner og spørger, om der faldt et Blad ned paa hans Hoved – og: om de nu havde spist og vare færdige til at gaae til Ro. Thor siger, at de nu vilde gaae til Hvile. De gik saa hen under en anden Eg; der var imidlertid, sandt at sige, Grund nok til Frygt for at sove. Ved Midnat hører Thor, at Skrymer sover haardt og snorker, saa det doner i Skoven. Da staaer han op, gaaer hen til ham, svinger Hammeren tit og stærkt og slaaer ham midt paa Issen; han mærker, at Hammeren synker dybt ned i Hovedet. I det Samme vaagner Kæmpen og siger: „Hvad er der nu paafærde? Faldt der et Agern ned i Hovedet paa mig? — — Hvad er der iveien med Dig, Thor?" Thor gik hurtigt tilbage, svarede, at han nylig var vaagnet, og sagde, at det var først Midnat, og at der var endnu god Tid til at sove i. Han tænkte ved sig selv, at hvis han kunde se sit Snit at give Skrymer et tredie Slag, skulde denne aldrig mere slaae Dinene op. Han ligger saa og passer paa, om Skrymer sover haardt. Lidt før Daggry hører han, at Kæmpen er falden godt i Søvn, staaer saa op, løber hen til ham, svinger Hammeren af alle Kræfter og slaaer paa den Tinding, der

ligger iveiret, saa Hammeren synker i ligetil Skaftet. Skrymer satte sig op, strøg sig over Kinden og sagde: „Mon der sidder nogle Fugle i Træet over mig? Jeg syntes, da jeg vaagnede, at der faldt noget Kvas ned i Hovedet paa mig. — — Hvad, er Du vaagen, Thor! Det er vel paa Tide at staae op og klæde sig paa. I have nu ikke lang Vei til Borgen Udgaard. Jeg har hørt, at I have hvisket sammen om, at jeg ikke var lille af Væxt; I skulle imidlertid se større Mænd, hvis I komme til Udgaard. Jeg vil nu give Eder et godt Raad: slaaer ikke stort paa det, ikke ville Udgaardslokes Hirdmænd lettelig taale store Ord af saadanne Puslinger; vender ellers om, og det troer jeg er det Bedste for Jer. Men hvis I endelig ville derhen, saa drager mod Øst. Min Vei gaaer nu mod Nord til de Fjelde, som I vel kunne se histhenne.“ Skrymer tager saa Madsækken, kaster den op paa sin Ryg og skraaer ind i Skoven; og der fortælles ikke, at Aserne ønskede lykkeligt Gjensyn.

Thor drog nu videre med sine Reisefæller. Ved Middagstid saae de en Borg paa en Slette; de maatte bøie Nakken tilbage for at faae Øie paa det Øverste af den. De gaae hen til den. Der var i Borgledet en Gitterport, som var lukket; Thor anstrengede sig forgjæves for at faae den op, og de maatte da krybe mellem Gitterstængerne for at komme

ind. De saae nu en stor Hal og gik derhen. Døren stod aaben; de gik ind og saae mange Mænd, hvoraf de fleste vare meget store, sidde paa to Bænke. De gaae saa frem for Kong Udgaardsloke og hilse ham. Han var noget sen med at værdige dem et Diekast, lo koldt til dem, saa han viste Tænder, og sagde: „Det er et sent Arbeide at spørge Tidende om en lang Reise. Eller forholder det sig maaskee anderledes end jeg troer, er denne Pusling ikke Agethor? Men maaskee er Du mere bevendt end Du ser mig ud til! Hvad Idrætter troe Du og dine Reisefæller sig istand til? Her skal Ingen være iblandt os, som ikke kan en eller anden Kunst fremfor de Fleste." Da sagde Loke, der stod bagest: „Jeg forstaaer og er rede til den Kunst: at fortære min Mad hurtigere end Nogen herinde." Udgaardsloke svarer: „Ja, det er en Kunst, hvis Du holder Ord, og det skulle vi faae at se!" Han raabte saa til dem der sad nederst paa Bænken, at Lue skulde gaae frem paa Gulvet og forsøge sig mod Loke. Der blev derpaa taget et Trug og baaret ind paa Hallens Gulv og fyldt med Kjød. Loke satte sig ved den ene Ende af det og Lue ved den anden. Begge aad saa rapt som muligt og mødtes midt i Truget; Loke havde ædt alt Kjødet af Benene, men Lue Benene og Truget ovenikjøbet. Det tyktes nu Alle, at Loke havde tabt i denne Leg. Ud-

gaardsloke vender sig saa mod Thjalfe og spørger, hvad Leg den unge Mand kan. Han siger, at han vil prøve at løbe omkaps med hvem Udgaardsloke vil. Udgaardsloke siger, at det er en god Idræt, men at han maa være meget hurtig, hvis han skal seire i denne Kappestrid, og at det nu snart skal prøves. Han stod saa op og gik ud. Der strakte sig en prægtig Slette til at løbe paa. Udgaardsloke kalder en Pog ved Navn Hu til sig og befaler ham at løbe omkaps med Thjalfe. De begynde det første Løb, hvori Hu er saa meget forud, at han ved Banens Ende vender sig om imod Thjalfe. Udgaardsloke mælede: „Du maa løbe bedre til, Thjalfe, hvis Du vil vinde. Men dog er det sandt, at her ikke er kommet Nogen som tykkes mig fodrappere end Du.“ De begyndte saa det andet Løb. Da Hu er naaet til Enden af Banen og vender sig om, har Thjalfe endnu et langt Bueskud tilbage. Udgaardsloke siger: „Godt tykkes mig I løbe; nu troer jeg dog ikke, at Thjalfe seirer — men nu gjælder det tredie Gang!“ De begynde saa endnu et Løb. Men da Hu er kommen til Enden af Banen og vender sig om, er Thjalfe ikke naaet midtveis. Da sige Alle, at denne Leg er tilstrækkelig prøvet. Nu spørger Udgaardsloke Thor, hvad Idrætter han vil vise dem, saa stort Ry der er gaaet af hans Storværk. Thor svarer, at han helst vil

drikke omkaps. Udgaardsloke siger: „Godt!" gaaer ind i Hallen, kalder paa sin Mundskjænk og befaler ham at tage Hornet, som hans Hirdmænd pleie at drikke af. Mundskjænken kommer saa med Hornet og giver Thor det i Haanden. Da siger Udgaardsloke: „Det tykkes mig vel drukket af dette Horn, hvis det tømmes i et Drag; Nogle stikke det ud i to; men Ingen drikker saa daarligt, at han ikke tømmer det i tre." Thor ser paa Hornet og synes ikke det er stort, skjøndt det jo rigtignok er temmelig langt. Han er meget tørstig, giver sig til at drikke af alle Kræfter og troer ikke, han oftere skal behøve at gjøre sig Uleilighed med at bukke sig ned over Hornet. Men da han endelig tabte Veiret og løftede Hovedet fra Hornet og saae efter, hvorledes det led med Drikken, syntes det ham, som der ikke var stor Forskjel paa Hornets Indhold nu og før. Da sagde Udgaardsloke: „Det er godt drukket, men det forslog dog ikke synderlig; ikke vilde jeg troet, hvis det var blevet mig fortalt, at Asathor ikke kunde drikke bedre. Jeg veed dog, at Du vil drikke ud i det andet Drag." Thor svarer ikke, men sætter Hornet for Munden, tænker ved sig selv, at han skal tage bedre fat, og anstrænger sig saalænge Aandedraget vil slaae til. Han ser imidlertid endnu, at Hornets Ende ikke kommer saa høit iveiret som han ønsker; og da han tager Hornet

fra Munden og ser efter, synes det ham, som det var svundet mindre end første Gang — Fare for at spilde deraf var der imidlertid rigtignok ikke. Da sagde Udgaardsloke: „Hvad er det, Thor? Mon Du nu ikke levner mere end Du kan magte? Det tykkes mig, hvis Du nu skal drikke Hornet ud i det tredie Drag, at det bliver det største. Og ikke vil Du her blandt os kunne kaldes saa stor Mand som Aserne kalde Dig, hvis Du ikke viser større Dygtighed i andre Idrætter end jeg synes Du har viist i denne.“ Thor blev vred, satte Hornet for Munden og drak af alle Livsens Kræfter og saalænge han kunde holde ud. Da han saae i Hornet, havde det kun forslaaet lidt mere end før, og han giver nu Hornet tilbage og vil ikke drikke mere. Udgaardsloke sagde: „Det er let at se, at din Magt er ikke saa stor som vi troede. Men vil Du maaske forsøge Dig i flere Idrætter? Det er nu tydeligt, at Du ikke kan udrette Noget heri.“ Thor svarer: „Jeg kan gjerne endnu forsøge mig i noget Andet; skjøndt det rigtignok vilde tykkes mig underligt hjemme hos Aserne, hvis saadanne Drag kaldtes ringe. Men hvad Idræt ville I nu byde mig?“ Da sagde Udgaardsloke: „Unge Svende gjøre her hvad der monne tykkes ubetydeligt, de løfte min Kat op fra Jorden. Ikke skulde jeg byde Asathor Sligt, hvis jeg ikke havde set, at Du er langt

mindre bevendt end jeg troede." En temmelig stor graa Kat løb saa frem paa Hallens Gulv. Thor greb den med Haanden midt under Bugen og løftede den iveiret. Katten krummede Ryggen alt som Thor hævede Haanden. Da Guden havde strakt den saa langt op som han formaaede, lettede Katten kun sit ene Ben fra Gulvet, og Thor kunde ikke komme videre med den. Udgaardsloke sagde: „Det gik som jeg ventede. Katten er temmelig stor og Thor lille og ubetydelig i Sammenligning med de Mænd som ere her hos os." Thor svarede: „Hvor lille I end anse mig for, saa komme nu En og brydes med mig — nu er jeg vred!" Udgaardsloke saae sig omkring paa Bænkene og sagde: „Jeg ser ikke nogen Mand herinde, hvem det ikke vil synes at være under hans Værdighed at brydes med Dig. — Men lad os se, kalder mig hid min Fostermoder, Kjællingen Elde, og brydes Thor med hende, hvis han vil; hun har fældet Mænd der ikke tyktes mig at se mindre stærke ud end Thor." En gammel Kjælling kom saa ind i Hallen. Udgaardsloke sagde, at hun skulde tage Tag med Asathor. Jo mere Guden greb sig an, desto fastere stod hun. Kjællingen gav sig nu ifærd med Brydekneb, og Thors Ben begyndte at svigte ham. Brydningen blev heftig, og det varede ikke længe inden Thor faldt paa det ene Knæ. Da traadte Udgaardsloke til, bad dem

holde op og sagde, at det var ikke værd for Thor at udfordre Flere til Brydning i hans Hal. Det var ogsaa imidlertid ledet ud paa Natten. Udgaardsloke anviste da Thor og hans Reisefæller Sæde, og de dvælede saa der hele Natten og bleve gjæstfrit behandlede.

Om Morgenen, saasnart det dagedes, staaer Thor og hans Reisefæller op, klæde sig paa og ere reisefærdige. Udgaardsloke kom og lod sætte et Bord frem for dem, det skortede ikke paa Mad og Drikke. Da de havde spist, brøde de op. Udgaardsloke følger dem ud af Borgen. Ved Afskeden spørger han Thor, hvorledes han tykkes om Udfaldet af sin Reise, og om han har truffet nogen vældigere Mand end ham. Thor svarer, at han ikke tør nægte, at han har høstet megen Vanære af Sammenkomsten: „jeg veed" — vedblev han — „at I ville kalde mig en ringe Mand, og det tykkes jeg ilde om." Da mælede Udgaardsloke: „Nu skal jeg sige Dig Sandheden, da Du er kommen ud af Borgen, at hvis jeg lever og maa raade, skal Du aldrig oftere komme ind i den; og det veed jeg, min Tro, at Du aldrig var kommen ind, hvis jeg havde vidst, at Du havde saadan Styrke som Du har; Du havde nær bragt os i stor Ulykke. Jeg har brugt Diensforblændelse imod Dig. Første Gang jeg traf Dig i Skoven, havde jeg bundet Madposen, som Du skulde løse, med stærke Jernbaand, og Du fandt ikke

Stedet hvor de skulde løses. Dernæst slog Du mig tre Slag med Hammeren. Det første var det mindste, og dog saa stærkt, at det vilde blevet min Død, hvis det havde truffet mig. Men der hvor Du nærved min Hal blev et Bjerg vaer og saae ned i tre firkantede Dale, den ene dybere end den anden, vare Sporene af din Hammer: jeg skød Bjerget for Slagene, uden at Du mærkede det. — Saaledes gik det ogsaa med Legene, som I prøvede med mine Hirdmænd. Loke, der først forsøgte sig, var meget sulten og aad skrapt; men den som hed Lue var en Blændværksild, der lige rask fortærede Truget og Kjødet. Da Thjalfe løb omkaps med Hu, var det rimeligt nok, at han ikke kunde maale sig med hans Hurtighed; thi det var min Hu. Da Du drak af Hornet og syntes det gik sent dermed, skete der, min Tro! et Under som jeg ansaae for umuligt. Hornets ene Ende laa ude i Havet, uden at Du saae det; men naar Du nu kommer derhen, vil Du kunne se, hvordan Du har faaet Bugt med det og frembragt Ebbe deri. Ikke heller syntes det mig ringe gjort, da Du løftede Katten iveiret, og, for at sige Dig Sandheden, ræddedes Alle, som saae, at Du hævede dens ene Ben fra Jorden: den Kat var nemlig ikke hvad den syntes Dig; men det var Midgaardsormen, der ligger omkring alle Lande; og dens Længde forslog neppe

til at Hale og Hoved kunde berøre Jorden, og saa langt strakte Du Dig, at der var kun kort til Himlen. Brydningen med Elde var ogsaa et stort Under; thi der har Ingen været og vil Ingen vorde der bliver gammel, som Elde ikke bringer til Fald. — Vi monne nu skilles. Det vil være bedst for begge Parter, at I ikke oftere besøge mig. Gjør I det imidlertid, skal jeg atter værge min Borg med saadanne eller andre Kunster, saa I ikke skulle faae Bugt med mig." Da Thor hørte denne Tale, greb han Hammeren og svang den i Luften. Men da han skal slynge den frem, ser han intetsteds Udgaardsloke. Han vender saa tilbage til Borgen for at ødelægge den — da ser han en stor og skjøn Slette, men ingen Borg. Han vender saa atter om og drager afsted, indtil han kommer hjem til Thrudvang.

11.

Thor fisker efter Midgaardsormen.

Efterat Thor var kommen tilbage fra Udgaardsloke, blev han ikke længe hjemme. Han havde fast beslut-tet at prøve, om han ikke kunde faae fat paa Mid-

gaardsormen. Han gjorde sig saa skyndsomt færdig til Reisen, at han hverken tog Kærre, Bukke eller Følge med sig. I Skikkelse af en ung Dreng vandrede han ud af Midgaard. En Aften kom han til en Jætte ved Navn Ymer, hos hvem han overnattede. I Dagningen stod Ymer op, klædte sig paa og gjorde sig rede til at roe ud paa Søen og fiske. Thor stod ogsaa op, blev snart færdig og bad om at maatte roe ud med. Jætten svarede, at han kun vilde være ham til ringe Hjælp, saa lille og ung som han var, „og Du vil fryse“ — vedblev han — „naar jeg ligger saa længe og langt ude som jeg pleier.“ Thor sagde, at for den Sags Skyld kunde Ymer gjerne roe fra Land; det var ikke vist, om han først vilde bede om, at de skulde roe hjem. Og han blev saa vred paa Jætten, at der kun manglede lidt i, at han havde ladet ham føle sin Hammer; men han lod det dog være, da han tænkte paa at prøve sin Styrke andetsteds. Han spurgte Ymer, hvilken Madding de skulde bruge. Jætten svarede, at han selv maatte skaffe sig Madding. Da gik Thor hen til en Flok Oxer, som tilhørte Ymer, tog den største Oxe, som hed Himmelbryder, sled Hovedet af den og gik med det ned til Søen. Imidlertid havde Jætten skudt Baaden ud. Thor steg nu ombord, satte sig i Bagstavnen, tog to Aarer og roede, saa Ymer syntes, at hans Roening

bragte dem godt fremad. Jætten roede i Forstavnen, og de skøde en rask Fart. Efter nogen Tids Forløb sagde Ymer, at de nu vare komne paa det Sted hvor han pleiede at ligge og fiske. Thor sagde, at han vilde roe meget længere ud. De roede saa fremdeles rask til. Da sagde Jætten, at de nu vare komne saa langt ud, at der var Fare ved at ligge d e r for Midgaardsormen. Men Thor sagde, at han vilde roe et Stykke til. Og han gjorde saa, skjøndt Ymer var uglad derved. Endelig lagde Thor Aarerne, tog en meget stærk Line og en ikke mindre eller svagere Krog, satte Oxehovedet som Madding paa den og kastede det fra Borde, saa det sank tilbunds. Midgaardsormen lokkedes af Oxehovedet, gabede over det, og Krogen fæstede sig i dens Gane. Da den mærkede det, gjorde den et saa kraftigt Ryk, at begge Thors Næver tørnede mod Rælingen. Da blev Guden vred, iførte sig Asastyrken og stemmede Fødderne saa stærkt mod Baaden, at de gik igjennem den og stode paa Havets Bund. Saaledes trak han Ormen op til Rælingen. Thors Øine luede imod Midgaardsormen, og denne stirrede nedenfra op mod ham og udspyede Edder. Jætten skiftede Farve og blegnede, forfærdet, da han saae Ormen, og Søen strømmede ind i og ud af Baaden. I det Øieblik da Thor greb Hammeren og svang den, foer han til og skar Linen over. Or-

men sank saa i Havet, og Thor slyngede forgjæves Hammeren efter den. Thor løftede nu Næven og hug Ymer paa Øret, saa han styrtede overborde med Benene iveiret, og vadede derpaa til Land.

12.

Thors Kamp med Jætten Hrungner.

Odin red paa Sleipner til Jøtunheim og kom til Jætten Hrungner. Denne spørger, hvem den Mand med Guldhjelmen er, som rider gjennem Luft og over Hav, og siger, at han eier en vidunderlig god Hest. Odin sagde, at han vilde vædde sit Hoved paa, at der ikke var nogen saa god Hest i Jotunheim. Jætten siger, at det er en god Hest, men lod sig forstaae med, at han havde en Hest ved Navn Guldmanke som tog meget større Skridt. Han sprang derpaa, vred, op paa sin Hest og satte efter Odin, for at betale ham hans Stortalenhed. Guden sprængte saa stærkt afsted, at han var et godt Stykke foran. Hrungner var i et saadant Jætteraseri, at han uden at mærke det kom indenfor Asgaards Gitterport. Da han kom til Hallens Døre, bode Aserne ham til Drikkelag. Han gik

saa ind i Hallen og bad om Noget at drikke. Da bleve de Skaaler, hvoraf Thor — der var draget mod Østen for at slaae Jætter ihjel — pleiede at drikke, tagne frem. Hrungner stak dem rask ud. Da han blev drukken, skortede det ikke paa store Ord, han sagde, at han skulde rykke Valhal op og bringe det til Jotunheim men nedsænke Asgaard og dræbe alle Guderne og Gudinderne, undtagen Freia og Sif, som han vilde føre hjem med sig. Freia gik hen for at skjænke for ham; han sagde, at han vilde drikke alt Asernes Øl. Da Aserne bleve kjede af hans Skryderi, kaldte de paa Thor, der strax kom tilstede i Hallen med løftet Hammer og, forbittret, spurgte, hvem der var Skyld i, at hundekloge Jætter drak der, hvem der gav Hrungner Fred til at være i Valhal, og hvorfor Freia skulde skjænke for Jætten som ved Asernes Gilde. Da siger Hrungner og ser ikke med venlige Øine til Thor, at Odin havde budet ham til Drik og lovet ham Fred. Thor svarer, at han skal komme til at fortryde, at han har taget imod denne Indbydelse, før han slipper ud. Hrungner siger, at det er en ringe Hæder for Asathor at dræbe ham vaabenløs: det er mere Mandsprøve, hvis han tør kæmpe med ham paa Grændsen ved Griotunagaard. „Det var en stor Taabelighed“ — vedblev han — „at jeg lod mit Skjold og min Slibesten blive hjemme;

havde jeg mine Vaaben her, skulde vi nu prøve Holmgangen. Vil Du dræbe mig vaabenløs, kalder jeg Dig en Nidding." Thor vil ikke for Alt i Verden undslaae sig for at komme til Tvekampen, da han udæskedes til Holmgang; thi det havde Ingen før budt ham. — Hrungner reiste nu sin Vei og satte afsted i stor Fart indtil han kom til Jøtunheim. Hans Reise og Holmstevnet mellem ham og Thor omtaltes meget blandt Jætterne, der tyktes, at det ikke var dem Lidt om at gjøre hvem der seirede: de ventede Ondt af Thor, hvis Hrungner faldt, da han var den stærkeste af dem. De gjorde saa paa Griotunagaard en Mand af Ler, ni Mile høi og tre Mile bred mellem Armene. De kunde ikke faae et Hjerte, der var stort nok til ham, førend de toge et ud af en Hoppe. Hrungner havde et trekantet Hjerte af haard Sten, besat med Pigge; hans Hoved var ogsaa af Sten, ligeledes hans brede og tykke Skjold, som han holdt for sig, medens han stod ved Griotunagaard og ventede Thor; til Vaaben havde han en Slibesten, som han svang over Skulderen: han saae ikke ud til at være god at have at bestille med. Ved Siden af ham stod Lerjætten, som kaldtes Møkkurkalfe: hans store Hoppehjerte holdt imidlertid ikke Stand, men bævede af Angst, da han blev Thor vaer. Guden drog til Holmstevnet

med Thjalfe. Denne løb hen hvor Hrungner stod og sagde til ham: „Du staaer uforsigtigt, Jætte, og holder Skjoldet foran Dig; men Thor har set Dig, farer under Jorden og vil anfalde Dig nedenfra.“ Da skød Hrungner Skjoldet under sine Fødder og stod paa det og svang Slibestenen med begge Hænder. Han saae nu Lyn, hørte store Tordenbrag og blev Thor vaer i Asastyrke. Guden foer voldsomt frem, svang Hammeren og kastede den langtfra mod Jætten. Denne løfter Slibestenen med begge Hænder og kaster den imod Thor. Den møder Hammeren i Flugten og brydes istykker; en Del af den falder til Jorden, en anden springer i Thors Hoved, saaat han styrter næsegrus til Jorden. Mjølner kom midt i Hrungners Hoved og knuste det i Stumper og Stykker. Jætten faldt henover Thor, saaat hans ene Fod laa over Gudens Hals. — Thjalfe angreb Mokkurkalfe, der faldt med liden Hæder. Han gik saa hen til Thor for at befrie ham for Hrungners Fod men mægtede ikke at faae den af Stedet. Saasnart Aserne spurgte, at Thor var falden, kom de alle for at faae Foden bort men kunde ikke bringe den af Pletten. Da kom Magne, Thors og Jættinden Jernsaxes Søn, der dengang kun var tre Nætter gammel, til; han kastede Hrungners Fod af Faderen og sagde: „Det var dog Skade, Fader, at jeg kom saa sent; jeg tænker, at jeg vilde have

slaaet denne Jætte ihjel med min Næve, hvis jeg havde truffet ham." Thor stod op, hilste glad paa sin Søn og sagde, at han nok vilde blive en dygtig Karl, „og vil jeg" — vedblev han — „give Dig Hesten Guldmanke, som Hrungner eiede." Odin sagde, at det ikke var Ret, at han gav denne gode Hest til en Jættindes Søn, og ikke til sin Fader.

13.

Thor dræber Jætten Geirrød.

Loke fløi engang ud i Frigs Falkeham for at more sig og styrede af Nysgjerrighed Farten hen til Jætten Geirrøds Gaard. Han saae en stor Hal og satte sig og saae ind igjennem et Vindue. Geirrød saae ud imod ham og sagde, at man skulde gribe Fuglen og bringe ham den. Udsendingen havde Besvær med at komme op ad Hallens Væg, der var meget høi, og Loke havde sin Moerskab af, at han havde saa ondt ved at naae ham, og tænkte, det var tidsnok at flyve op, naar Manden havde tilbagelagt hele den besværlige Vei. Først da denne nærmede sig ham, breder han derfor Vingerne ud og støder fra med Fødderne.

Men disse sadde faste, og Loke blev fangen og bragt til Jætten. Da denne saae hans Dine, fattede han Mistanke om, at det var et Menneske og æskede Svar af ham. Loke tav. Geirrød lukkede ham saa inde i en Kiste og lod ham der sulte i tre Maaneder. Da Jætten derpaa tog ham op og atter æskede Svar, fortalte Loke endelig hvem han var og svor, for at redde sit Liv, at bringe Thor til Geirrøds Gaard uden Hammer eller Styrkebelte.

Loke holdt sit Løfte, og Thor drog vaabenløs afsted med ham. Guden tog ind til en Jættinde ved Navn Grid, Vidar den tauses Moder, der fortalte ham Sandheden om Geirrød, at han var en hundeklog Jætte, som var slem at have at gjøre med, og laante ham et Styrkebelte og et Par Jernhandsker, som hun havde, samt sin Stav. Thor drog derfra til Aaen Vimer, den største af alle Aaer. Han spændte Styrkebeltet omkring sig og satte Gridsstaven foran sig og støttede sig til den mod Strømmen. Loke holdt sig ved Styrkebeltet. Da Thor kom midt ud i Aaen, voxede den saa stærkt, at den gik over hans Skuldre. Da sagde han: „Vox ikke, Vimer! da jeg har Lyst til at vade til Jætternes Gaarde. Vid, hvis Du voxer, voxer min Asastyrke høit som Himlen!“ Han ser Geirrøds Datter Gjalp staae oppe i en Bjergkløft og volde dens Væxt. Han tager saa en stor Sten

op af Aaen, som han kaster imod hende med de Ord: „I Mundingen skal Aaen stemmes!“ og traf ganske rigtigt. I det Samme naaede han Land og fik fat i en Rønnebusk, ved hvis Hjælp han steg op af Aaen [illegible] Rønnen blev saaledes Thors Frelse. Da han kom til Geirrød, viste man Guden ind i et Gjestehus, hvor der kun var en Stol. Thor satte sig paa den, da foer den op imod Loftet med ham. Han satte saa Gridsstaven op mod Loftsbjælkerne og trykkede sig haardt ned paa Stolen. Da lød der en stor Bragen og et høit Skrig. Under Stolen havde Geirrøds Døttre Gjalp og Greip været, og Thor havde brækket deres Ryg. Guden sagde: „Engang brugte jeg Asastyrken i Jætternes Gaarde, da Gjalp og Greip, Geirrods Døttre, vilde hæve mig til Himlen!“ Nu lod Geirrød Thor kalde ind i Hallen til Lege. Der brændte store Baal langsned igjennem Hallen. Da Thor kom ligeoverfor Geirrød, tog denne med en Tang et gloende Stykke Jern og kastede det mod Guden. Thor greb det med Jernhandskerne og svang det høit iveiret. Jætten løb bag en Jernsøile, for at frelse sig. Thor kastede Jernet, og det foer igjennem Søilen, Geirrød og Væggen og ned i Jorden udenfor Hallen.

14.

Idun røves men tages tilbage.

Odin, Høner og Loke reiste engang hjemmefra. Veien gik over Fjelde og øde Steder, hvor man havde ondt ved at faae noget at spise. De kom ned i en Dal og blive en Flok Oxer vaer, tage en af dem og give sig til at koge den. Den vilde imidlertid ikke blive mør. De talede saa om, hvoraf det kunde komme. Da hørte de en Stemme over sig i en Eg, der sagde, at han var Skyld i, at Kjødet ikke kunde blive mørt. De saae op, og der sad en stor Ørn. Den vedblev: „Ville I give mig af Oxen hvad jeg kan blive mæt af, saa skal Kjødet blive mørt!“ De sagde Ja dertil. Ørnen dalede saa ned fra Træet, satte sig over Kjødet og fortærede strax begge Laar og Bove. Da blev Loke vred, greb en stor Stang, svang den af alle Kræfter og hug til Ørnen. Ørnen foer op og fløi tilveirs. Da var den ene Ende af Stangen fast ved Ørnens Krop og Lokes Hænder faste ved den anden Ende af Stangen. Ørnen flyver stærkt til, saa Lokes Fødder stode mod Stene og Træer, og han troer, at hans Arme skulle slides fra Skuldrene. Han raabte og bønfaldt Ørnen om Skaansel; men den svarer, at han aldrig skal komme løs, medmindre han

tilsværger ham at skaffe Idun ud af Asgaard med hendes Æbler. Loke gjør det og slipper saa løs og kommer tilbage til sine Staldbrødre, med hvem han derpaa reiser hjem. — Til bestemt Tid lokker nu Loke Idun ud af Asgaard til en Skov ved at fortælle hende, at han har fundet nogle Æbler, som ville tykkes hende kostelige, hvorfor hun skulde komme med sine, for at sammenligne dem med de andre. Da kommer Jætten Thjasse i Ørneham, tager Idun og flyver bort med hende til sin Bolig i Thrymheim. — Aserne harmedes og sørgede over Iduns Forsvinden og bleve snart graahaarede og gamle. De holdt Thing, og den Ene spurgte den Anden, hvad der sidst vidstes om den lyse, længselsvækkende, sorgdulmende Mø. Man havde sidst set, at hun gik ud af Asgaard med Loke. Da blev han greben, bragt til Thinget, og truet med Død eller Pinsler. Han blev ræd og sagde, at han vilde hente Idun i Jotunheim, hvis Freia vilde laane ham sin Falkeham. Han faaer den og flyver nordpaa til Jotunheim. — En Dag kommer han til Jætten Thjasse. Denne var tagen ud paa Søen, og Idun var alene hjemme. Loke forvandlede hende til en Nød, som han tog i sine Kløer, og fløi afsted af alle Kræfter. — Saasnart Thjasse kom hjem og savnede Idun, iførte han sig Ørnehammen og fløi paa susende Vinger efter Loke. Da Aserne saae, at

Falken kom flyvende med Rødden og Ørnen bagefter, bare de Bylter af Høvlspaaner hen til Asgaards Mur. Saasnart Falken kom indenfor Borgen, styrtede den sig ned ved Muren. Aserne stak saa Ild i Høvlspaanerne. Ørnen kunde ikke standse, da den gik Glip af Falken; Ilden slog op i dens Fjer, og dens Flugt fik dermed en brat Ende. Aserne vare i Nærheden og dræbte Jætten.

15.

Jætten Thjasses Datter Skade ægter Niørd.

Jætten Thjasses Datter Skade tog Hjelm og Brynie paa og drog, fuldtvæbnet, til Asgaard for at hevne sin Fader. Aserne tilbøde hende Forlig og Bøder og bade hende for det Første vælge sig en Mand iblandt dem, men hun skulde kun vælge efter Fødderne, uden at se mere. Hun saae et Par vidunderlig deilige Fødder paa en Mand og sagde: „Denne vælger jeg, faa Ting monne være stygge paa Balder!“ Det var imidlertid Niørd fra Noatun. Hun betingede sig og-

saa i Forliget, at Aserne skulde — hvad hun ikke troede de kunde — faae hende til at le. Loke havde imidlertid strax en kaad Spas paa rede Haand, og Skade lo. Der blev saa indgaaet Forlig mellem hende og Aserne. Til end yderligere Bod tog Odin Thjasses Øine, kastede dem op paa Himlen og gjorde to Stjerner af dem.

Skade vilde boe i sin Faders Bolig paa Bjergene i Thrymheim, men Niørd vilde være nærved Havet. De forligtes saaledes, at de skulde skiftevis være ni Nætter i Thrymheim og saa andre ni i Noatun. Niørd kom tilbage til Noatun fra Fjeldet og sagde: „Ledt er mig Fjeldet, skjøndt jeg kun var der ni Nætter; Ulvenes Tuden *der* tyktes mig hæslig i Sammenligning med Svanernes Sang her!“ Da sagde Skade: „Jeg kunde ikke sove paa Strandens Leie for Fugleskrig, Maagen fra Bølgen vækker mig hver Morgen!“ Hun drog saa op paa Fjeldet og boede i Thrymheim. Hun farer meget paa Skier og med Bue og skyder Dyr, hvorfor hun kaldes Skiernes Dis eller Gudinde.

16.

Balders Drab.

Balder den gode havde onde Drømme, som truede hans Liv. Da han fortalte Aserne dem, raadsloge de derom og besluttede ved Bønner at udvirke Sikkerhed for ham mod al Fare. Frig tog saa Ild og Vand, Jern og alle Slags Metaller, Stenene, Jorden, Træerne, Sygdommene, Dyrene, Fuglene og Giftormene i Ed paa, at de vilde skaane Balders Liv. Derefter var det Asernes Tidsfordriv at lade ham staae frem paa Thinge, og skyde, hugge og kaste Stene paa ham. Intet skadede ham, hvad der tyktes Alle at være en stor Hæder for ham. Kun Loke mishagede det. Han gik til Frig i Fensale i en gammel Kones Skikkelse. Frig spurgte hende, om hun vidste hvad Aserne foretoge sig paa Thinge. Hun svarede, at de alle skøde paa Balder, men det voldte ham ingen Skade. Da sagde Frig: „Hverken Vaaben eller Træer ville kunne skade ham, thi jeg har taget dem alle i Ed.“ Konen spurgte saa: „Have alle Ting svoret at skaane ham?“ Frig svarede: „Østen for Valhal voxer en lille Vidie, som kaldes Mistilten, der tyktes mig for ung til at tages i Ed.“ Loke gik nu bort, rev Mistiltenen op og ilede med den til Thinge. Høder stod yderligt i

Kredsen, da han var blind. Loke sagde til ham: „Hvorfor skyder Du ikke paa Balder?“ Han svarede: „Fordi jeg ikke ser hvor Balder staaer, og desuden er jeg vaabenløs.“ Da sagde Loke: „Gjør dog ligesom de Andre og viis Balder Hæder ligesom de! Jeg vil vise Dig hvor han staaer, skyd saa efter ham med denne Vaand!“ Høder tog nu Mistiltenen og skød efter Lokes Anvisning. Balder gjennemboredes og faldt død til Jorden. Det er den største Ulykkesgjerning, som er bleven øvet blandt Guder og Mennesker. Alle Aserne bleve maalløse og deres Hænder kraftesløse til at løfte den Faldne op. Den Ene saae paa den Anden, og Alle nærede det samme Sind mod ham, som havde øvet Gjerningen; men Ingen turde hevne den, saa ukrænkeligt et Sted var Thinget. Da Aserne forsøgte at tale, brast de i Graad, saaat Ingen kunde sige den Anden et Ord om sin Ve. Odin følte dette Tab dybest, da han bedst vidste, hvad Aserne mistede med Balder. Da Guderne kom til sig selv igjen, spurgte Frig, hvem af dem der vilde vinde hendes Kjærlighed og Yndest ved at ride ad Helveien, forsøge paa at finde Balder og tilbyde Hel Udløsning, hvis hun vilde lade ham drage hjem til Asgaard. Hermod den hurtige, Odins Svend, paatog sig denne Reise. Nu tog man Sleipner, Odins Hest; Hermod besteg den og sprængte afsted.

Aserne toge saa Balders Lig og bragte det til Søen. De vilde skyde Hringhorne, Balders Skib, det største af alle Skibe, ud og brænde Liget derpaa, men kunde ikke faae det af Stedet. De sendte da Bud til Jøtunheim efter Jættinden Hyrrokin. Hun kom ridende paa en Ulv og havde Slanger til Tømme. Hun sprang af Dyret, og Odin kaldte paa fire Berserker og befalede dem at holde det. Dette mægtede de imidlertid ikke, før de havde kastet det til Jorden. Hyrrokin gik til Skibet, og skød det ved det første Tag ud i Søen, saa Ild foer ud af Rullerne og Jorden bævede. Da blev Thor vred, greb Hammeren og vilde have knust hendes Hoved, hvis ikke alle Guderne havde bedet for hende. Balders Lig blev nu baaret ud paa Skibet. Da hans Hustru, Nanna, saae dette, brast hendes Hjerte af Sorg, og hun blev saa lagt paa Baalet hos sin Mand. Dette antændtes nu. Thor traadte til og viede det med Mjølner. Foran hans Fødder løb en Dværg; Thor sparkede ham ind i Ilden, og han opbrændtes. Til denne Baalfærd vare Mange hidkomne. Først maa nævnes Odin og hans Hustru Frig, Valkyrierne og hans Ravne; Freir agede i en Kærre, der blev trukken af Galten Gyldenbørste; Heimdal red paa Hesten Guldtop, og Freia kjørte med sine Katte. Der var ogsaa en Mængde Rimthurser og Bjergriser. Odin

lagde Guldringen Drypner paa Baalet. Balders Hest førtes, helt opsadlet, ud derpaa.

Hermod red i ni Nætter gjennem dybe og mørke Dale, hvor han Intet saae, indtil han kom til Floden Gjøl og Broen over den, Gjallarbroen, som er belagt med lysende Guld og bevogtes af Møen Modguder. Hun spurgte ham om hans Navn og Slægt og sagde, at der Dagen iforveien var reden fem Flokke døde Mænd over Broen, „men ikke døner Broen mindre under Dig alene, og ikke har Du død Mands Farve — hvorfor rider Du her paa Helvei?“ Han svarede: „Jeg skal ride til Hel for at søge Balder. Har Du set noget til ham paa Helvei?“ Hun sagde, at Balder var reden over Broen, og at Veien til Hel gik nedad mod Nord. Hermod red saa videre, indtil han kom til Helgittret. Der stod han af, spændte Gjorden fast om sin Hest, steg atter op og gav den af Sporerne. Hesten satte derpaa saa kraftigt over Gitterporten, at den intetsteds berørte den. Hermod red nu til Hallen, steg af Hesten og gik ind. Han saae sin Broder Balder sidde i Høisædet. Efter at have været der Natten over, bad han om Morgenen Hel om at Balder maatte ride hjem med ham og fortalte hende, hvorledes Aserne begræd ham. Hel svarede, at det skulde prøves, om Balder var saa elsket som det hed sig: „hvis alle Ting, levende og døde, begræde ham,

skal han vende tilbage til Aserne, men i modsat Fald blive her." Med den Besked reiste Hermod sig. Balder førte ham ud af Hallen, tog Ringen Drypner og sendte Odin den som et Erindringstegn. Nanna sendte Frig flere Gaver. Hermod red saa tilbage til Asgaard og fortalte alt hvad han havde set og hørt.

Aserne sendte nu Bud ud over hele Verden med Bøn om at græde Balder fra Hel. Alt gjorde det, Menneskene og Dyrene, Træerne og alle Metallerne, Jorden og Stenene. Da Budene imidlertid reiste hjem, efter saaledes heldigen at have udført deres Ærinde, traf de paa en Hule, hvori der sad en Jættinde, som kaldte sig Thøk, og da de bade hende græde Balder fra Hel, svarede hun: „Med tørre Taarer vil Thøk begræde Balders Baalfærd, hverken levende eller død havde jeg Gammen af ham, Hel beholde hvad hun har!" Det var Loke, den som har tilføiet Aserne mest Ondt.

Anmærkning.

Denne Mythe, der findes i den yngre Edda, forekommer ogsaa i flere Digte i den ældre. I et af disse skildres der saaledes, hvorledes alle Aser og Asynier vare paa Thinge og raadsloge om, hvad Balders onde Drømme havde at betyde. Da reiste Odin sig, lagde Saddelen paa Sleipners Ryg og red ned til Niflhel.

Han mødte en Hundehvalp, der kom fra Helheim: dens Bryst var blodigt, og den tudede længe. Han red til Valaens Gravhøi og kvad Galder, indtil hun, skjøndt nødig, reiste sig og mælede: „Hvo volder mig Besvær? Jeg var oversneet af Sne, vidsket af Regn, bestænket af Dug — død var jeg længe.“ Odin gav sig et falsk Navn og sagde: „Fortæl om Helheim, for hvem ere Bænkene bestrøede med Ringe og Guld?“ Valaen svarede: „For Balder staaer her brygget Mjød, tildækket med et Skjold — til alle Asernes Fortvivlelse. Nødig talede jeg, nu vil jeg tie.“ Odin gjenmælede: „Ti ikke, Vala; jeg vil spørge Dig, indtil jeg veed Alt! Hvem vil vorde Balders Banemand?“ Valaen svarede: „Høder fører den navnkundige Vaand, han vil røve Odins Søn Livet. Nødig talede jeg, nu vil jeg tie.“ Odin vedblev: „Ti ikke, Vala; jeg vil spørge Dig, indtil jeg veed Alt. Hvem vil tage Hevn over Høder og bringe Balders Banemand paa Baalet?“ Valaen svarede: „*Rinde føder Odin en Søn, kun* **en** *Nat gammel vil han gaae til Kamp: han vasker ikke sine Hænder eller kæmmer sit Haar, før han bringer Balders Banemand paa Baalet.* Nødig talede jeg, nu vil jeg tie.“ Digtet ender med, at Valaen paa et Spørgsmaal kjender Odin og nævner ham ved hans rette Navn, og Odin udbryder derpaa: „Du er ikke en Vala eller en viis Kvinde, men tre Thursers Moder!“ Valaen mæler saa: „Rid nu hjem, Odin! Ingen Mand kommer mere for at besøge mig, før Loke slipper ud af sine Lænker og Gudernes Tusmørke bryder frem.“ — I et andet Digt i den ældre Edda spørger *Odin* en Jætte, hvad han

hviskede i sin Søns Øre, før denne bares paa Baalet.

Om den gulgrønne Snylteplante Misteltenen, hvis Rødder trænge ind i Stammen af et andet Træ, hvoraf den drager sin Næring, og hvis Kræ stræber efter Mørket, henvises til „Naturskildringer“ af J. F. Schouw (Ny Udgave, 1856, Side 351—359).

Denne Mythe, hvori Ondskaben — Loke — benytter den troskyldige Blindhed — Høder — til at dræbe Uskyldigheden — Balder — hvem dog Taarerne nær havde grædt tilbage, er unægtelig noget af det Dybsindigste og mest Gribende i hele den nordiske Mythologi.

17.

Loke forhaaner Aser og Asynier ved Ægers Gilde.

Æger havde brygget Øl til Aserne. Til dette Gilde kom Odin og hans Hustru Frig; Thor kom ikke — han var i Østen — derimod var hans Hustru, Sif, der, ligesom ogsaa Brage med sin Hustru, Idun; Tyr var der ogsaa med sin ene Haand — Fenrisulven havde afbidt den anden — ligeledes Niord med sin Hustru, Skade; Freir med sine Tjenere, Bygver og Beila, og Freia samt Odins Søn Vidar. Loke var

der ogsaa. En Mængde Aser og Alfer vare forsamlede der.

Man brugte skinnende Guld istedetfor Ildens Lys, Drikken bares omkring af sig selv. Man roste meget Ægers Tjenere, Fimafenger og Elder; det kunde Loke ikke taale at høre og dræbte Fimafenger. Da rystede Aserne deres Skjolde, trængte under høie Raab ind paa Loke og joge ham bort til Skoven. Han kom dog snart tilbage. Udenfor traf han Elder, hvem han spurgte, med hvilke Taler Seirguderne underholdt sig ved Drikken. Elder svarede, at de talede om deres Vaaben og Bedrifter. „Af Aser og Alfer, som ere derinde" — tilføiede han — „er Ingen din Ven i sin Tale." Loke sagde: „Jeg skal gaae ind i Ægers Haller at se paa det Gilde. Larm og Splid bringer jeg Aserne og blander saaledes Meen i Mjøden." Elder gjenmælede: „Hvis Du gaaer ind i Ægers Haller at se paa det Gilde og øser Raab og Skjældsord ud over de hulde Guder, ville de tørre det af paa Dig." Loke svarede: „Hvis vi to skulle vexle saarende Ord, vil jeg blive rig paa Svar!"

Loke gik saa ind i Hallen. Da de Tilstedeværende saae ham, blev der en almindelig Taushed. Loke sagde: „Jeg kom, tørstig, langveisfra til denne Hal, for at bede Aserne give mig en Læskedrik af den klare Mjød. — Hvi tie I saaledes, Guder, opsvulmede af

Harme? Anviser mig Sæde ved Gildet eller byder mig gaae herfra!" Brage hævede Stemmen: „Dig anvise Aserne aldrig Sæde i Glædesgilde!" Loke vendte sig mod Odin: „Mindes Du, Odin, da vi i Tidens Morgen blandede Blod sammen; da lod Du som Du ikke vilde smage Øllet uden det blev baaret til os begge!" Odin gjenmælede: „Reis Dig da, Vidar, og lad Ulvens Fader sidde ved Gildet, forat han ikke skal tiltale os med Haansord i Ægers Hal." Vidar stod saa op og skjænkede for Loke, der, før han drak, hilsede Aserne: „Hil Eder, Aser, hil Eder, Asynier samt alle høihellige Guder — Dig ene undtagen, som sidder derinde paa Bænk, Brage!" Brage tog til Orde: „En Hest og et Sværd giver jeg Dig, dertil en Ring, forat Du ei skal yppe Kiv blandt Aserne — tir ei Guderne mod Dig!" Loke svarede: „Hest og Armringe ville altid fattes Dig, Brage. Af Aserne og Alferne, som ere herinde, er Du ræddest for Kamp og mest sky for Vaaben!" Brage gjenmælede: „Hvis jeg var udenfor Ægers Hal, istedetfor indenfor, skulde dit Hoved være i min Haand, til Gjengjæld for din Løgn!" Loke raabte: „Du er tapper i Sædet. Ei skal Du magte det, Brage Bænkepryder! Gaa til Kamp, hvis Du er vred; den Tappre betænker sig ikke!" Idun tiltalede Brage: „Jeg besværger Dig, Brage, ikke at tiltale Loke med

Haansord i Ægers Hal!" Loke afbrød hende: „Ti, Idun! Dig kalder jeg den mandgaleste af alle Kvinder." Idun søgte at berolige ham: „Jeg haaner Dig jo ikke, Loke; jeg søger kun at faae den af Drik ophidsede Brage til at være rolig; jeg vil ikke, at I, vrede, skulle kæmpe." Gefion tog nu tilorde: „Hvi skulle I to Aser vexle saarende Ord! — Loke veed ikke, at han er i Fælden; hans onde Skjebne ægger ham." Loke bød ogsaa hende tie og forhaanede hende, ligesom Idun. Odin udbrød saa: „Du er affindig, Loke, at Du gjør Gefion til din Fjende! Jeg troer, at hun kjender Alles Skjebne ligesaa grant som jeg." Loke svarede: „Ti, Odin! Du kunde aldrig retteligt skifte Seir mellem Mændene; ofte gav Du den til dem Du ikke skulde give den, de Ringere og Daadløsere." Odin vexler derpaa bittre Ord med Loke. Da Frig lægger sig derimellem med de Ord: „Hvad I to Aser bedreve i Tidens Morgen, skulde I aldrig fortælle Folk; det er ikke godt at rippe op i gamle Sager!" byder Loke hende tie stille og siger, at hun altid har været mandlysten. Frig udbryder da: „Hvis jeg herinde i Ægers Haller havde en Søn, der lignede Balder, slap Du ikke ud fra Aserne; i Vrede vilde man styrte løs paa Dig!" Loke gjenmælede: „Du vil have, at jeg skal komme med flere bedske Ord! Jeg er Skyld i, at Du ikke mere ser

Balder ride til Sale." Freia udbrød: „Du er afsindig, Loke, at Du ikke lægger Dølgsmaal paa din Slethed! Frig kjender visselig tilfulde Alt, selv om hun tier dermed." Loke forhaaner hende: „Ti, Freia! Dig kjender jeg fuldtvel. Det skorter Dig ikke paa Skjændsel. Enhver af Aserne og Alferne herinde har været din Boler." Freia svarede: „Din Tunge er falsk og vil visselig ikke bringe Dig Held! Vrede ere Dig Aser og Asynier, bedrøvet vil Du komme til at drage hjem." Loke udskjælder derpaa Freia for en Hex, fuld af Meen. Niord tager saa tilorde mod ham og forhaanes. Da Vanen roser sig af sin Søn, Asehøvdingen, som Ingen hader, skaaner Loke heller ikke denne. Tyr udbryder da: „Freir er den Bedste i Asernes Gaard, han bringer ingen Kvinde til Graad og løser alle Lænker!" Loke giver sig saa til at tale om Tyrs høire Haand, som Fenrisulven sled af ham, hvortil Tyr svarer: „En god Haand fattes mig, men et godt Navn Dig; tungt er Begges Savn. Ei heller har Ulven det godt, der i Lænker skal oppebie Ragnarøk." Loke forhaaner saa Tyrs Hustru, hvorpaa Freir siger: „Jeg ser Ulven ligge bunden ved Aaens Munding, indtil Guderne forgaae. Hvis Du nu ikke tier, skal Du ogsaa vorde bunden, din Ulykkessmed!" Loke svarer: „For Guld lod Du Gymers Datter kjøbe og bortgav dit Sværd. Naar Muspels Sønner komme,

veed Du da, Usling, hvorledes Du skal kæmpe!" Bygver tog nu tilorde: „Hvis jeg var ædelbaaren og mægtig som Freir, knuste jeg Dig saa smaat som Marv, din Ulykkesfugl!" Loke forhaanede ham: „Hvad er det for noget Smaat, som jeg der ser loggre og snylte? Altid er Du ved Freirs Ører." Heimdal tiltalede Loke: „Beskjænket er Du, Loke, saa Du er afsindig. Nedstem dog Tonen!" Loke svarede ham: „Ti, Heimdal! Dig blev i Tidens Morgen tildelt et hæsligt Liv: altid at vaage, som Gudernes Vogter, med vaad Ryg." Skade udbrød: „Du gjør Dig lystig, Loke. Men ikke skal Du længe saaledes, ubunden, drive Gjæk med Alt; med din Søns Tarme skulle Guderne binde Dig." Loke gjengjældte hendes bittre Ord ved at rose sig af, at han var den Første og Ivrigste ved Mordet paa hendes Fader, Thjasse, da denne kom indenfor Asgaards Mure. „Fra mine Helligdomme og Vange skulle derfor stedse komme Dig kolde Anslag!" svarede Skade. „Bedre at komme i Tale med" — haanede Loke hende — „var Du, da Du indbød mig til dit Leie!" Da gik Sif frem, skjænkede Loke Mjød og sagde: „Hil være Dig nu, Loke, tag imod Rimkalken, fuld af den gamle Mjød, og lad Skade være i Fred blandt Asernes skyldfrie Slægt!" Han tog Hornet og tømte det, men forhaanede strax derpaa Sif ved at sige, at han kjendte En, som bolede

med hende — den listige Loke. Beila udbrød nu: „Alle Bjerge skjælve; jeg troer, at Thor er paa Farten hjemmefra; han bringer nok den, som her forhaaner alle Guder, til Taushed!" Loke tiltalede hende: „Ti, Beila! Du er Bygvers Kone, fuld af Ondt; et større, mere tilsølet Utyske kom ei blandt Aserne." Thor kom nu. Han tiltordnede Loke: „Ti, Du feige Skabning! Min Krafthammer, Mjølner, skal røve Dig Mælet; jeg slaaer Hovedet af dine Skuldre, og lader Du saaledes Livet." Loke gjenmælede: „Hvorfor skaber Du Dig saaledes, Thor? Naar Du skal kæmpe med Ulven, er Du spag nok, og den sluger Seirfader hel og holden!" I de bittre Ord, de derpaa vexle, driller Loke Thor med at erindre ham om, da han paa sin Reise mod Øst sad paa Hug i Handskens Tommeltot og ikke tyktes sig at være Thor. Guden truer med at knuse hvert Ben i ham med Mjolner, hvortil Loke svarer: „Længe agter jeg at leve, skjøndt Du truer mig med Hammeren. Skrymers Remme tyktes Dig haarde, og Du kunde ikke naae Mundforraadet, skjøndt Du var dygtig forhungret." Thor mælede: „Ti, Du feige Skabning! Dig skal min Krafthammer, Mjolner, røve Mælet. Hrungners Bane vil sende Dig til Hel nedenfor Helgittret." Da sagde Loke: „Jeg tiltalede Aserne som mit Sind indgav mig. For Dig ene vil jeg gaae ud; thi jeg veed, at Du

slaaer til!" Han vendte sig derpaa mod Æger: „Øl bryggede Du, Æger; men Du vil aldrig mere komme til at gjøre Gilde. Luen spille over alt dit Eie herinde og brænde Dig paa Bagen!"

18.

Loke straffes.

Da Loke havde voldet Balders Død og bevirket, at han ikke blev udløst fra Hel, og forhaanet Aser og Asynier ved Ægers Gilde, optændtes naturligvis Gudernes Vrede imod ham. Han løb derfor bort og skjulte sig i et Bjerg, hvor han byggede sig et Hus med fire Døre paa, hvorfra han kunde se til alle Verdenshjørner. Tit forvandlede han sig om Dagen til en Lax og skjulte sig i en Fos. Han overveiede ved sig selv, hvilket Kunstgreb Aserne vel vilde finde paa for at fange ham i Fossen og sad i Huset bag Ilden og tog Garn og knyttede Masker, saaledes som man siden forfærdiger Næt. Da blev han Aserne vaer ikke langt fra sig: Odin havde fra Hlidskjalf set hvor han var. Han sprang øieblikkelig op, kastede Nættet paa Ilden og styrtede sig ud i Floden. Da Aserne kom til Huset, gik Kvaser, den viseste af Alle,

først ind. Saasnart han paa Ilden saae den hvide Aske, hvor Nættet var brændt, begreb han, at det var et Redskab til at fange Fisk med, og sagde det til Aserne. Disse knyttede saa et Næt, saaledes som de af den hvide Aske saae, at Loke havde gjort det. Da det var færdigt, gik de til Floden og kastede det ud i Fossen. Thor holdt den ene Ende af det og alle de andre Aser den anden. Saaledes droge de Nættet igjennem Strømmen. Loke svømmede foran det og gjemte sig mellem to Stene, saa de droge Nættet over ham. Imidlertid mærkede de dog, at der var noget Levende. De gaae nu atter til Fossen og kaste Nættet ud, efter først at have bundet noget saa tungt til det, at Intet kunde gaae under det. Loke svømmede igjen foran det. Da han imidlertid ser, at der kun er et kort Stykke til Havet, springer han over Nættet og tilbage op i Fossen. Nu bleve Aserne ham vaer. De gaae saa tredie Gang op til Fossen og dele sig i to Flokke, men Thor vader midt igjennem Strømmen. Saaledes gaae de ned til Havet. Da Loke indsaae, at han kun havde Valget mellem at springe ud i Havet, hvad der var livsfarligt, eller endnu engang at hoppe over Garnet, valgte han atter det Sidste og sprang saa hurtigt som muligt derover. Thor greb efter ham og fik ham fat om Livet, men han gled igjennem Haanden, saaledes

at Guden først fik fast Tag i ham ved Halen*). Saaledes blev Loke endelig fangen. Aserne bragte ham ind i en Hule, toge tre flade Stene, opreiste dem paa Kant og sloge et Hul i hver af dem. De toge saa Lokes Sønner Vale og Narfe. Den Første forvandlede de til en Ulv, der sønderrev Broderen. De toge derpaa dennes Tarme og bandt Loke med dem over de tre Stene, saaat den ene stod under hans Skuldre, den anden under hans Lænder og den tredie under hans Knæhaser: Tarmene, hvormed han var bunden, bleve til Jern. Da tog Skade en Giftorm og hang den op over ham, forat dens Edder skulde dryppe ned paa hans Ansigt. Sigyn, hans Kone, staaer hos ham og holder et Bækken under Giftdraaberne. Naar Bækkenet er fuldt, gaaer hun bort og slaaer Edderen ud. Imidlertid drypper Giften ned paa hans Ansigt, og han farer da saa stærkt sammen, at hele Jorden skjælver derved. Det kaldes Jordskjælv. Saaledes ligger han lænket til Gudernes Tusmørke.

Anmærkning.

I Völuspá og den yngre Edda knyttes Lokes Straf umiddelbart til Balders Død, medens Digtet i den ældre Edda om Lokes Forhaanelse af Aser og Asynier ved Ægers Gilde sætter Straffen umiddelbart efter dette Gilde.

---

*) Deraf — tilføies der — har Laxen en spids Hale.

Fortællingen om Sigyn, der staaer hos den skjønne, svigefulde Mand og holder et Bækken under Giftdraaberne, som dryppe ned over ham, frembyder et stort og rørende Billede paa ægteskabelig Trofasthed.

19.

Skjaldemjøden.

Guderne havde Krig med Vanerne. De sluttede Fred med hinanden og gik til et Kar og spyttede deri. Da de skiltes ad, vilde Guderne ikke lade det Fredsmærke forgaae men skabte deraf en Mand ved Navn Kvaser, der var saa viis, at Ingen kunde spørge ham om Noget som han ikke kunde svare paa. Han drog siden om i Verden for at lære Menneskene Visdom. Engang kom han til Gjestebud hos to Dværge, Brødrene Fjalar og Galar. De lokkede ham afsides, dræbte ham og lode hans Blod løbe i tre Kar. De blandede Blodet med Honning, og deraf opstod saa en Mjød, der har den Egenskab, at Enhver som drikker deraf bliver Skjald eller Vismand. Til Aserne sagde de, at Kvaser var bleven kvalt af sin megen Visdom.

Disse Dværge indbøde en Jætte ved Navn Gilling og hans Kone til sig. De foresloge ham at roe ud med sig paa Søen for at fiske. Da de foer langs Stranden, roede Dværgene ind i en Brænding, og Baaden kæntrede. Jætten kunde ikke svømme og omkom. Dværgene fik Baaden vendt og roede til Land. De fortalte Gillings Kone hvad der var sket, hun blev ilde tilmode derved og græd høit. Da spurgte Fjalar hende, om det ikke kunde lette hendes Sind at se ud paa Søen, hvor hendes Mand var omkommen, og hun sagde Ja dertil. Han sagde saa til sin Broder, at han skulde stige op over Døren, naar hun gik ud, og lade en Kværnsten falde ned i Hovedet paa hende, da han var kjed af hendes Hylen. Og denne gjorde det. — Da Suttung, Gillings Søn, spurgte dette, drog han hen, greb Dværgene, bragte dem ud paa Søen og satte dem paa et Skjær, som overskylledes i Flodtiden. De bade ham om at skaane deres Liv og tilbøde ham som Bod for Faderen den kostelige Mjød, og dette Forlig kom istand imellem dem. Suttung bragte Mjøden hjem, gjemte den i et Bjerg, og satte sin Datter, Gunlød, til at vogte den.

Odin drog engang hjemmefra og kom til et Sted hvor ni Trælle sloge Hø. Han spurgte dem, om han skulde hvæsse deres Leer, og de sagde Ja dertil. Da tog han en Slibesten frem af sit Belte

og hvæssede dem. Trællene syntes, at Leerne nu bede meget bedre end før, og bade ham om at sælge dem Slibestenen. Han forlangte en rimelig Pris for den, og alle Trællene vilde kjøbe den. Han kastede saa Slibestenen op i Luften; Alle vilde gribe den, og Enden paa Legen blev, at den Ene skar Halsen over paa den Anden med sin Le. — Odin søgte Natteleie hos en Jætte ved Navn Bøige, der var en Broder til Suttung. Denne beklagede sig for ham over, at hans ni Trælle havde dræbt hverandre, og at han ikke havde noget Haab om at faae Arbeidere. Odin, der kaldte sig Bølværk, tilbød at paatage sig de ni Mænds Arbeide mod en Drik af Suttungsmjøden. Bøige sagde, at han ingen Raadighed havde over Mjøden, og at Suttung vilde have den alene for sig selv, men han vilde drage med ham og forsøge, om de kunde faae den. Bølværk forrettede nu om Sommeren ni Mænds Arbeide for Bøige. Ved Vinterens Begyndelse forlangte han sin Løn, og de droge saa begge afsted. Bøige fortæller Suttung hvad han og Bølværk vare komne overens om, men Suttung vil ikke ud med en Draabe af Mjøden. Da sagde Bølværk til Bøige, at de skulde hitte paa en List for at faae fat i Mjøden; og Bøige samtykkede deri. Bølværk tog saa et Boer frem og sagde, at Bøige skulde gjennembore Bjerget, hvori Skjaldemjøden var gjemt. Denne giver sig ifærd

dermed og siger efter nogen Tids Forløb, at Bjerget nu var gjennemboret. Bolværk blæste saa ind i Hullet, men Fliserne fløi ud imod ham. Da mærkede han, at Boige vilde svige ham og bad ham gjennembore Bjerget for Alvor. Boige borede saa igjen. Bølværk blæste nu anden Gang, og da fløi Fliserne indad. Han forvandlede sig saa til en Orm og krøb ind i Hullet. Boige stak efter ham med Boeret, men naaede ham ikke. Bolværk gik hen til Gunlød og laa hos hende i tre Nætter. Hun tillod ham saa at drikke tre Drag af Mjøden. Han tømte et Kar i hvert Drag og havde saaledes al Mjøden. Derpaa iførte han sig Ørneham og fløi afsted af alle Kræfter. Da Suttung saae Ørnen flyve afsted, iførte han sig ogsaa Ørneham og fløi efter den. Da Aserne saae Ørnen komme flyvende, satte de deres Kar ud i Gaarden. Saasnart Odin kom indenfor Asgaard, kastede han Mjøden op i Karrene. Suttung havde imidlertid været saa nær ved at naae ham, at han lod noget af Mjøden gaae den anden Vei. Dette brød Ingen sig om, men Enhver, som vilde, kunde tage det; og det kaldes de daarlige Skjaldes Del. Det Andet derimod gav Odin til Aserne og de gode Skjalde.

20.

Freir og Gerde.

Freir, Niords Søn, havde engang sat sig paa Hlidskjalf og overskuede hele Verden. Han saae hen til Jotunheim, og hans Blik faldt paa en fager Mø, der gik fra sin Faders Hus til sit Jomfrubur. Derover blev han syg i Sindet. Niord bad hans Tjener, Skirner, at faae ham til at tale; og Skade, Niords Hustru, sagde: „Staa op, Skirner, gaa hen og bed vor Søn tale; spørg, paa hvem vor kloge Søn er vred!" Skirner svarede: „Ondt Svar venter jeg af Eders Søn, hvis jeg begynder at tale med ham og spørge, paa hvem han er vred." Han gik dog til ham og sagde: „Sig, Freir, Gudehøvding, hvad jeg ønsker at vide: hvorfor Du, min Herre, sidder hele Dagen alene i de store Sale!" Freir svarede: „Hvorledes skal jeg kunne sige Dig, Ungersvend, min store Sjæleve! Solen skinner, men ei til min Glæde." Skirner gjenmælede: „Jeg troer ikke, at din Sorg er saa stor, at Du ikke kan sige mig den; fra Ungdommen af vare vi sammen, og godt kunne vi troe hinanden." Freir fortalte saa: „I Gymers Gaarde saae jeg den Mø gaae, som er mit Hjerte kjær; hendes Arme straalede, saa Hav og Himmel lyste deraf.

Jeg elsker Moen hoiere end nogen Ungersvend kan elske, men Ingen af Aser eller Alfer under os at være sammen." Skirner tog til Orde: „Giv mig da en Ganger, som kan bære mig over den flagrende Lue, og det Sværd, som svinger sig selv mod Jætternes Slægt!" Freir svarede: „Jeg giver Dig en rask Ganger, som skal bære Dig over den flagrende Lue, og det Sværd, som svinger sig selv, naar den som fører det er kjæk." — Skirner talede til Hesten: „Det er mørkt ude, det er paa Tide for os at drage over de taagefulde Bjerge; vi ville enten fuldbringe vort Hverv, eller den vældige Jætte tager os tilfange!" Han red saa til Jøtunheim til Gymers Gaarde. Der var rasende Hunde lænkede ved Trægjerdet, som omgav Gerdes Sal. Skirner red hen til en Hoi, hvorpaa der sad en Kvæghyrde, og spurgte ham: „Sig mig, Du Hyrde, som sidder paa Høien og bevogter alle Veie, hvorledes jeg kan komme til at tale med den unge Mø Gerde for Gymers Hunde!" Hyrden raabte: „Er Du viet til Døden eller alt død! Det vil altid blive Dig forment at tale med Gymers gode Mø." Skirner mælede: „Andet er bedre end at klage for den som er villig til at fare! Til en urokkelig Dag er min Alder og mit Liv bestemt." — Gerde hørte Skirner komme og udbrød: „Hvilken uhyre Larm lyder her i

vore Haller, Jorden ryster, og alle Gymers Gaarde skjælve!" Hendes Trælkvinde svarede: „En Mand er herudenfor stegen af Hestens Ryg og lader Dyret græsse." Da sagde Gerde: „Bed ham træde ind i vor Sal og drikke den herlige Mjød; skjøndt jeg frygter, at min Broders Bane er derude." Hun tiltalede den indtrædende Skirner: „Hvem er Du af Aser eller vise Vaner eller Alfer, og hvorfor kommer Du til vore Sale?" Skirner svarede: „Ikke er jeg en As eller en viis Van eller en Alf. — Her har jeg elleve luerøde Æbler, som jeg vil give Dig, Gerde! naar Du vil skjænke Freir din Elskov." Gerde svarede: „Æblerne modtager jeg aldrig, for at vorde nogen Mand til Villie; og aldrig ville Freir og jeg komme til at leve sammen." Skirner vedblev: „Jeg giver Dig en Ring, som blev brændt med Odins unge Søn, Balder; otte ligesaa tunge dryppe af den hver niende Nat." Gerde gjensvarede: „Ikke modtager jeg Ringen, som blev brændt med Odins unge Søn; mig fattes ikke Guld i min Faders Gaard." Da truede Skirner: „Ser Du dette skarpe Sværd, Mø; Hovedet hugger jeg af din Hals dermed, hvis Du ikke giver dit Minde til min Begjæring!" Gerde mælede: „Aldrig vil jeg taale Tvang, for at elske nogen Mand; om jeg end troer, at hvis Du og Gymer mødes, I da ville lystes at kæmpe." Skirner

gjenmælede: „Ser Du dette skarpe Sværd, som jeg holder i Haanden; for dets Eg vil din Fader, den gamle Jætte, segne!“ Og han vedblev: „Med en Tvangs Vaand slaaer jeg Dig; tæmme Dig, Mø, vil jeg efter min Lyst! Du skal komme hen hvor Menneskenes Sønner aldrig ville se Dig. Paa Ørnetue skal Du sidde, vendt mod Hel; Mad skal være Dig ledere end den glindsende Midgaardsorm er for Menneskene. Til Undersyn vorde Du, naar Du kommer ud; Alt skal stirre paa Dig; Du vil blive mere bekjendt end Heimdal, Gudernes Vogter. Fra dit Hjems Dør Du gabe; Ensomhed og Afsky, Tvang og Utaalmodighed, Sorger og Taarer voxe for Dig. Jeg forkynder Dig en tung Bølgegang af Smerter. Skodder indestænge Dig den hele Dag i Jættens Gaard. Til Hrimthursens Hal skal Du slæbe Dig med Besvær hver Dag, glædeløs, berøvet alt Godt, Graad skal Du have for Gammen. Med en trehovedet Thurs skal Du hendøse Livet eller være uden Mand, hentæres skal Du, som den henvisnende Tidsel. Jeg gik ind i den unge Skov, for at finde en Tryllevaand, og jeg fandt den. Vred er Dig Odin, Freir skal afskye Dig; fly, onde Mø, før Gudernes hellige Vrede rammer Dig. Hører Jætter og Rimthurser, hører selv Aser, hvorledes jeg forbyder Møen Omgang med Mænd! Runer rister jeg Dig: Ustyrlighed, Vanvid,

Utaalmodighed." Da udbrød Gerde: „Hil være Dig da, Svend, tag mod Rimkalken, fuld af den gamle Mjød, skjøndt jeg aldrig havde troet, at jeg skulde skjænke Nogen af Vanernes Æt min Yndest." Skirner gjenmælede: „Min Reises Udfald vil jeg vide nøie, forend jeg rider hjem. Naar vil Du give Dig hen i Elskov til Niords mandige Søn?" Gerde svarede: „Efter ni Nætters Forløb vil jeg skjænke Niords Søn min Kjærlighed i den stille Lund Barre, som vi begge kjende." — Nu red Skirner hjem. Freir stod ude, hilsede ham og sagde: „Sig mig, Skirner, for Du tager Sadel af Hest eller gaaer et Skridt frem, hvad Du udrettede i Jøtunheim!" Skirner svarede: „Efter ni Nætters Forløb vil Gerde skjænke Dig Kjærlighedens Glæde i den stille Lund Barre, som vi begge kjende." Da udbrød Freir: „Lang er en Nat, længere to, hvorledes skal jeg udholde at vente i tre! Tit tyktes mig en Maaned kortere end en saadan halv Længselens Nat!"

Anmærkning.

Ovenstaaende er fortalt efter et Digt i den ældre Edda.

Den yngre Edda betragter Freirs Kjærlighed til Jættepigen som en Straf for „det store Overmod", at han havde sat sig i Odins hellige Sæde, Hlidskjalf.

21.
Ragnarøk.

Vinteren, som kaldes Fimbulvinter, kommer: Sne fyger fra alle Verdens Hjørner, det er stærk Frost og voldsomme Storme, Solen taber sin Kraft. Der kommer tre saadanne Vintre uden Somre imellem. Forud for dem har der været tre andre Vintre med store Slag over hele Verden: Brødre dræbe hinanden, Ingen skaaner Fader eller Søn, Hver gaaer i Svang, og Blodskam bedrives.

Ulvene sluge nu Solen og Maanen, og Stjernerne forsvinde af Himlen. Jorden og Bjergene skjælve, saa Træerne rykkes op med Rode og Klipperne styrte ned. Alle Lænker og Baand brydes. Fenrisulven slipper løs, og Havet vælter sig, brølende, op paa Land, thi Midgaardsormen gribes af Jætteraseri, slaaer Bølgerne og søger op paa Stranden. Skibet Naglfar, der er bygget af døde Mænds Negle, kommer ogsaa løs og flyder i denne Søgang: Jætten Hrym styrer det igjennem det brusende Hav. Fenrisulven farer frem med gabende Mund: Overkjæben berører Himlen og Underkjæben Jorden, og den vilde gabe endnu mere, hvis der var Plads dertil; Ild luer ud af dens Øine og Næseboer. Midgaardsormen spyer, rædselfuld, ved Ulvens Side Edder ud over hele Luften og

Havet. I dette Gny kløves Himlen, og Muspels Sønner ride derfra med Surt i Spidsen; baade for og bag ham flammer Ild, og hans gode Sværd skinner klarere end Solen. Da de ride over Bifrost, brister Broen. De rykke frem paa Sletten Vigrid, som er hundrede Mile til hver Side, og danne en skinnende Fylking. Der kommer ogsaa Fenrisulven og Midgaardsormen. Did er ogsaa Loke kommen, fulgt af alle Hels Folk, og Hrym med alle Rimthurserne.

Medens dette foregaaer, staaer Heimdal op, sætter Gjallarhornet for sin Mund, blæser hoit og vækker alle Guderne. De holde Thing. Odin rider til Mimers Brønd for at hente Raad hos Mimer. Den gamle, høie Ask Ygdrasil suser og skjælver; Bjergenes Beboere, Dværgene stønne foran Klippedørene — Alt rædde<s> i Himlen saavelsom paa Jorden. Aserne og alle Einherierne ifore sig deres Rustninger og rykke frem paa Sletten Vigrid. Fremmerst rider Odin med Guldhjelm, fager Brynie og Spydet Gungner; han gaaer løs paa Fenrisulven. Thor er ved hans Side, men kan ikke staae ham bi, da han har fuldt op at gjøre med at kæmpe med Midgaardsormen. Den lyse Freir kæmper med Surt; det bliver en haard Dyst, før Freir falder: det bliver hans Bane, at han savner det gode Sværd, som han gav Skirner. Hunden Garm, som var bunden foran Gnipahulen, det største

Uhyre, der ogsaa er sluppen løs, kæmper med Tyr; og de blive hinandens Bane. Thor fælder Midgaardsormen, men gaaer kun ni Skridt, da falder han død til Jorden af den Edder, som Ormen har udspyet paa ham. Fenrisulven sluger Odin. Men strax efter gaaer Odins Søn Vidar frem, sætter sin ene Fod i Ulvens Underkjæbe og griber med den ene Haand fat i dens Overkjæbe; det bliver Uhyrets Bane*). Loke kæmper med Heimdal, og de fælde hinanden. Derpaa slynger Surt Ild ud over Jorden, Flammerne knittre, Baalet hæver sig høit imod Himlen, og Jorden synker i Havet.

22.
Gjenfødelsen.

Der er mange gode og mange slemme Boliger efter Ragnarok. Bedst er det at være i det himmelske Gimle, der er fagrere end Solen og tækket med Guld; god Drik er der for dem som have Gammen deraf i Salen Brimer, som ligeledes er i Himlen; der staaer ogsaa en god Sal, bygget af røden Guld, paa Nidafjeldene. I disse Sale skulle de gode og retskafne

*) Efter Völuspá gjennemborer Vidar Fenrisulvens Hjerte med Sværdet.

Mennesker boe. Paa Nastrond (Ligstranden) er der en stor og slem Sal, som vender mod Nord fjernt fra Solen: Taget er flettet af Slangerygge; Slangehovederne vende ind i Huset og udspye saaledes Gift, at der flyder Giftaaer gjennem Salen; gjennem disse tunge Strømme vade Menedere, Mordere og Hustruers Forførere. I Hvergelmer er der værst, der suger Nidhug Lig.

Jorden skyder sig, herlig grøn, op af Havet: Fossene falde; Ørnen, der fanger Fisk paa Fjeldet, flyver over dem. Agrene voxe, usaaede. Alt Ondt forsvinder. Vidar og Vale leve, uskadte, og beboe Idasletten. Did komme ogsaa Thors Sønner, Mod og Magne og have der Mjølner. Dernæst komme Balder og Hød er fra Hel. De sætte sig saa alle sammen og tale med hverandre om de svundne Dage, om Fenrisulven og Midgaardsormen. De finde i Græsset de underfulde gyldne Tavler, som Aserne eiede i Tidens Morgen.

I Hodmimisholt have to Mennesker, Liv og Livthraser, skjult sig for Surts Lue og næret sig af Morgendug. Af dem befolkes hele Jorden igjen. Solen har, før Ulven slugte hende, født en Datter, der er ikke mindre skjøn end hun selv, og som vandrer Moderens Veie.

Slutning.

„Nyd nu som Du nemmede!" siges der til den svenske Konge, der var dragen til Asgaard, for at lære de mægtige Aser nøiere at kjende*), efterat han har faaet fuld Beskeed.

Kongen hørte saa stærke Døn omkring sig. Da han ser sig om, staaer han ude paa flad Mark og øiner hverken Hal eller Borg.

Han drog saa hjem til sit Rige og fortalte hvad han havde set og hørt, og disse Tidender gik siden fra Mand til Mand.

*) Se Indledningen.

— Saaledes afrundes Rammen, hvori Nordens Mythologi aandfuldt indfattes i den yngre Edda.

Borgen, det med gyldne Skjolde tækkede Valhal, er forsvunden; men Mytherne om de mægtige Aser skulle gaae fra Slægt til Slægt, som en ærværdig og kostelig Arv fra Oldtiden.

Tillæg.

I.

Stændernes Oprindelse.

I Tidens Begyndelse gik den herlige, mægtige, stærke, raske og vise As Heimdal langsmed Stranden ad grønne Veie under Navnet Rig.

Han kom til et Hus, Døren var lukket. Han gik derind. Ild brændte paa Gulvet, to Ægtefolk — Oldefader og Oldemoder — sade, graahaarede, ved Arnestedet. Rig kunde give dem gode Raad. Han satte sig midt paa Bænken, Ægtefolkene satte sig hver paa sin Side af ham. Oldemoder tog et grovt, tykt og tungt Brød, fuldt af Avner, og lagde det midt paa Bordet; hun satte fremdeles en Bolle med Suppe i og en kogt Kalv — det bedste Lækkeri — paa Bordet. Siden reiste Rig sig og forføiede sig til Hvile; han lagde sig midt i Sengen, Ægtefolkene lagde sig hver paa sin Side af ham. Han blev der tre Nætter

og gik saa videre. — Ni Maaneder efter fødte Oldemoder en Dreng. Ægtefolkene svøbte ham i sort Tøi, overøste ham med Vand og kaldte ham Træl. Han voxede og trivedes godt. Huden var runken paa hans Hænder, Knoerne vare krogede og Fingrene tykke, Ansigtet var stygt og tvært, Ryggen krum, Hælene vare lange. Han arbeidede af alle Kræfter og bar Risknipper hjem hele Dagen. — En Trælkvinde kom vandrende paa sine Ben til Gaarden: der var Ar paa hendes Fødder, hendes Arm var solbrændt, hendes Næse kroget. Hun satte sig midt paa Bænken, Husets Søn sad hos hende. De snakkede fortroligt sammen og redte sig et Leie. De levede saa med hinanden og vare tilfredse. Sønner fødtes, som satte Gjærder, gjødede Agre, rygtede Svin, vogtede Geder og skare Torv. Der fødtes ligeledes Døttre. Fra dem nedstammer Trællenes Slægt.

Rig vandrede videre. Han kom til et Hus, Døren var halv aaben. Han gik ind. Ild brændte paa Gulvet, et Par Ægtefolk, som eiede Huset — Bedstefader og Bestemoder — sad og arbeidede. Manden tilskar et Stykke Træ til en Væverbom; hans Skjæg var raget og Haaret stroget fra Panden, han havde en snever Skjorte paa. En Værktøiskasse stod paa Gulvet. Konen dreiede Rokken og lavede til Vævning; hun havde et Hovedtøi paa, et Livstykke

omsluttede Barmen, ei Klæde dækkede Halsen, hun havde Spænder paa Skuldrene. Rig kunde give dem gode Raad. Efter at have været tilbords gik han til Hvile og lagde sig i Sengen, Ægtefolkene lagde sig hver paa sin Side af ham. Han blev der i tre Nætter og gik saa videre. — Ni Maaneder efter fødte Bedstemoder en Dreng, som Ægtefolkene overøste med Vand og kaldte Bonde. Konen svøbte den rødhaarede og rodmussede Gut med de spillende Øine i Linned. Han voxede og trivedes godt, tæmmede Oxne, forfærdigede Plov, tømrede Hus, byggede Lader, lavede Karrer og kjørte Plov. De agede en rask Kvinde med Nøgler hængende ned fra Beltet, klædt i Gedeskindskjortel hjem, gave hende Brudelinet paa og givtede hende med Sonnen. De unge Folk satte saa Bo, med Gods og Guld fælles, delte Leie og levede sammen. De fik Sønner og Døttre og vare lykkelige. Fra dem nedstamme Bønderne.

Rig vandrede videre. Han kom til en Hal, Døren med en Ring i var aaben. Han gik ind. Gulvet var bestrøet; et Par Ægtefolk — Fader og Moder — sad og saae hinanden i Øinene og legede, glade, med Fingrene. Husherren snoede en Buesnor, spændte Buen og skæftede Pile. Husfruen saae paa sine Arme, strøg Linned, og stivede Ærmer. Hun kneisede med Sæt paa Hovedet, havde et Smykke paa Brystet,

en lang Kappe med Slæb og en blaa Kjortel: hendes Dienbryn vare klarere, hendes Bryst lysere, hendes Hals hvidere end den nyfaldne, rene Sne. Rig kunde give dem gode Raad. Han satte sig midt paa Bænken, Ægtefolkene satte sig hver paa sin Side af ham. Moder dækkede Bordet med en fin, hvid Linned-Dug og satte tynde, hvide Hvede-Brød derpaa; hun frembar saa skinnende Flesk og stegte Fugle, en Kande med Vin og Bægere. Man drak og talede sammen. Dagen hældede, Rig reiste sig og forføiede sig tilsengs. Han blev der tre Nætter og gik derpaa videre. — Efter ni Maaneders Forløb fødte Moder en Dreng, som hun svøbte i Silke. Ægtefolkene overøste ham med Vand og kaldte ham Jarl. Hans Haar var blondt, hans Kinder lyse, hans Dine spillede som en ung Slanges. Han voxede op der i Huset, rystede Skjold, spændte Bue, skæftede Pile, kastede Spyd, svang Sværd, red, hidsede Hunde og svømmede. Rig kom gaaende ud af Lunden, lærte ham Runer, vedkjendte sig Sønnen, gav ham sit Navn og sagde, at han skulde eie de fædrene Jorde og Gaarde. Den unge Jarl red ad mørke Veie over rimbedækkede Fjelde. Han gav Hesten af Sporerne, rystede Spyd og Skjold, svang Sværd, fældede Mænd, farvede Jorden rød og tilkæmpede sig Land. Han raadede alene over atten Gaarde, uddelte Rigdom, Kostbarheder, Ringe og slanke

Heste. — De agede ad kolde Veie og kom til Hallen hvor Herse boede, traf den smalbeltede, lyse og kløgtige Datter, beilede til hende og agede hjem med hende. De smykkede hende med Brudelinet og givtede hende med Jarl. De unge Ægtefolk boede saa sammen og vare lykkelige. Sønner fødtes, der legede, svømmede, spillede Tavl, tæmmede Heste, bøiede Skjolde, glattede Spyd- og Pileskafter og svang Sværd. — Den yngste hed Konning. Han kjendte Livsruner, kunde redde Mænds Liv, døve Egge, stille Hav og Ild, forstaae Fuglekvidder, blidgjøre Sindet og mildne Sorger, han havde otte Mænds Styrke og Udholdenhed. Han havde en Kappestrid med Rig Jarl i Runer, brugte List og gik af med Seiren. Da blev det ham forundt at hedde Rig. Han red gjennem Krat og Skove, kastede Spyd og jagede Fugle. Da kvad en Krage, som sad alene paa en Kvist: „Hvi vil Du, Konning, jage Fugle! Hellere skulde I høit til Hest fælde Mænd i Kamp! Dan og Danp eie kostelige Haller og en herligere Odel end I. De kunne godt styre Skibe, svinge Sværd og hugge Saar.“

II.

Vølund.

Tre Brødre, Sønner af Finnernes Konge, Slagfid, Egil og Vølund løb paa Skier og jagede Dyr. De kom til Ulvedale og byggede sig et Huus. Der er en Sø, som hedder Ulvesø. En tidlig Morgenstund fandt Brødrene ved Søens Bred tre Kvinder som spandt kostelig Hør. Deres Svanehamme laae ved dem, det var Valkyrier. De vare fløine sydfra. De to vare Døttre af Kong Lødver og hed Hladgud, den svanehvide, og Hervør, den altvidende; den tredie var en Datter af Kjar i Valland og hed Olrun. Brødrene toge dem hjem med sig til deres Hus: Egil fik Olrun, Slagfid Hladgud, den svanehvide, og Vølund Hervør, den altvidende. De boede sammen i syv Vintre, den ottende Vinter længtes Valkyrierne tilbage til Valen, og den niende fløi de bort. Brødrene kom hjem fra Jagt, fandt Salene tomme, gik ud og ind og saae sig forgjæves om efter deres unge Hustruer. Egil løb saa afsted paa Skier for at opsøge Olrun, og Slagfid søgte ligeledes efter Hladgud, den svanehvide. Vølund derimod sad i Ulvedale. Han var den kunstfærdigste Mand og slog røden Guld paa Ambolten. Saaledes

sad han og ventede, om hans lyse Hustru ikke vilde komme tilbage.

I Sverrig herskede en Konge ved Navn Nidud. Han spørger, at Volund sidder alene i Ulvedale, og drager ved Nattetid afsted med brynieklædte Mænd, deres Skjolde blinkede i Maanens svage Dæmring. De stige af deres Sadler ved Hallens Gavl og gaae ind heltigjennem den store Sal. De saae Ringe trukne paa Bast, syvhundrede i Alt, som Vølund eiede, og trak dem af og droge dem paa igjen paa en nær, som de beholdt. — Vølund kom træt glidende paa Skier langveisfra fra Jagten. Han gav sig til at stege Kjød af en fældet Bjørn; høit flammede det tørre Ved. Den modige Jæger sad paa Bjørnehuden, talte sine Ringe, savnede en og tænkte, at hans unge Hustru maaske var kommen tilbage og havde taget den. Han sad saalænge, at han faldt i Søvn. Han vaagnede til Kummer med tunge Lænker om Hænder og Fødder. „Hvo har bundet mig?" raabte han. Kong Nidud gjenmælede: „Hvorledes kom vor Rigdom hid til Dig, Alfehovding, i Ulvedale?" Forgjæves sagde Volund, at Guldet var hans med Rette.

Kong Nidud skjænkede sin Datter, Bodvilde, den Guldring han tog af Basten hos Vølund. Selv bar han Sværdet, som Volund eiede.

Dronningen sagde: „Vølund viser Tænder, naar

han ser Sværdet og Ringen; truende ere den glindsende Slanges Øine. Berøver ham hans Seners Kraft og sætter ham siden paa Sævarsted!" Det blev gjort: Senerne i hans Knæhaser bleve overskaarne, og han blev sat ud paa en Holm ved Navn Sævarsted i Nærheden af Kysten. Her smeddede han Kongen alskens Kostbarheder. Ingen turde besøge ham uden Kongen selv. Vølund mælede: „Ved Niduds Belte skinner nu det blinkende Sværd, som jeg kunstfærdigt hærdede og hvæssede! Nu bærer Bødvilde min Hustrus røde Ringe!" Han sad og slog med Hammeren, Søvnen flyede hans Øine.

Snart hævnede han sig listigt paa Nidud.

Niduds to unge Sønner ilede hjemmefra til Søen og ud til Sævarsted. De begjærede Nøglerne til Kisten, hvori Vølunds Kostbarheder laa, og kigede begjærlige — deres Ondskab var øiensynlig — ned i den paa det røde Guld og Klenodierne. Vølund sagde: „Kommer alene hid imorgen, saa skal jeg give Eder hint Guld! Men taler ikke til Nogen, Møer eller Hirdfolk, om vort Møde." Tidligt om Morgenen kaldte den ene Broder paa den anden: „Lader os drage afsted efter Guldet!" De kigede atter begjærlig ned i Kisten med Klenodierne. Vølund skar Hovederne af dem og lagde Kroppene under Blæsebælgen. Hjerneskallerne beslog han udvendig med Sølv og gav dem

til Nidud; af Dinene gjorde han Perler, som han sendte Niduds Hustru; af deres Tænder forarbeidede han Brystsmykker, som han sendte Bodvilde.

Bodvilde brød sin Ring itu og tyede til Vølund med de Ord: „Jeg tør ikke sige det til Nogen uden Dig!" Vølund gjenmælede: „Jeg vil gjøre den saaledes istand igjen, at din Fader og Moder endog skulle tykkes, at den er bleven smukkere." Han overvældede hende saa med Mjød, saa hun faldt i Søvn.

„Nu har jeg hevnet min Kummer!" udbrød Vølund. Han iførte sig derpaa en Fjederham. „Nu" — jublede han — „hæver jeg mig iveiret, skjøndt Niduds Mænd berøvede mig Føddernes Brug!" Leende svang han sig op i Luften. Grædende gik Bodvilde fra Øen.

Niduds Hustru stod ude og foer ind hele Salen igjennem. Vølund satte sig paa Hallens Mur. Han raabte: „Er Du vaagen, Kong Nidud?" Nidud svarede: „Jeg sover ikke, siden mine Sønner døde. Det isner mit Hoved, kolde ere mig dine Anslag. — Sig mig, Vølund, Alfers Drot, hvad blev der af mine raske Sønner?" Vølund gjenmælede: „Først skal Du sværge mig alle Eder, ved Skibets Bord, Skjoldets Rand, Hestens Bov og Sværdets Eg, at Du ikke vil pine eller dræbe min Kone, er det end en Kvinde Du godt kjender, er det end i din Hal hun er med Barn!" Kongen svor. „Gak til Sme-

dien, som Du byggede" — talede saa Bølund — „der finder Du blodbesudlede Blæsebælge. Jeg skar Hovedet af dine Sønner: deres Hjerneskaller beslog jeg med Sølv og sendte Dig; af deres Øine gjorde jeg Perler, som jeg sendte din Hustru; af deres Tænder forfærdigede jeg Brystsmykker, som jeg sendte din Datter. Og nu gaaer hun, Eders Datter, med Barn!" Nidud gjenmælede: „Aldrig talede Du Ord som bedrøvede mig mere, og aldrig ønskede jeg at straffe Dig haardere — men ingen Mand er saa høi, at han kan hente Dig ned, eller saa stærk, at han kan skyde Dig, der hvor Du svæver høit oppe ved Skyerne!" Leende hævede Bølund sig i Luften.

Nidud sad uglad tilbage. Han kaldte paa en Træl og befalede ham: „Bed Bødvilde, Møen med de lyse Øienbryn, den fagert smykkede, at komme hid til sin Fader!" Hun kom, og Nidud spurgte hende: „Er det sandt, Bødvilde, hvad der sagdes mig: sade Bølund og Du sammen paa Holmen?" Hun svarede: „Sandt er det, Nidud, hvad der sagdes Dig: Bølund og jeg sade sammen paa Holmen — en Ulykkesstund, gid den aldrig var oprunden! Jeg kunde ei modstaae ham, jeg mægted ei at modstaae ham!"

III.

Helge Hjørvardssøn.

En Konge i Norge ved Navn Hjørvard havde fire Koner. Han havde gjort det Løvte: at ægte den skjønneste Kvinde. Han spurgte, at Kong Svafner havde en Datter, der var den fagreste af alle Moer, ved Navn Sigrlin. — Atle, en Søn af Kong Hjørvards Jarl, stod en Dag ved en Lund. En Fugl sad oppe i Grenene over hans Hoved. Den havde hørt hans Mænd kalde Kongens Koner de skjønneste af alle og kviddrede, medens Atle lyttede til: „Saae Du Sigrlin, Svafners Datter, den fagreste Mø, i hendes yndige Hjem! Og dog tykkes man, at Hjørvards Koner ere smukke!“ Atle sagde: „Vil Du, kloge Fugl, tale mere med mig?“ Fuglen svarede: „Det vil jeg, hvis Kongen vil offre til mig, og jeg maa vælge mig hvad jeg vil af hans Gaard.“ Atle gjenmælede: „Vælg blot ikke Hjørvard eller hans Sønner eller hans fagre Koner! Lader os enes herom, som det sømmer sig Venner!“ Fuglen svarede: „Jeg vil vælge mig et Tempel, mangre Altre, guldhornede Køer af Kongens Eie, hvis Sigrlin skal hvile i hans Arme og villig følge ham.“ — Jarlesønnen drog saa afsted for at beile til Sigrlin. Han opholdt sig en hel Vinter

hos Kong Svafner. Jarlen Franmar, Sigrlins Fosterfader, bevirkede imidlertid, at hun blev nægtet Hjørvard; og Atle maatte saaledes drage bort med uforrettet Sag. Da han kom hjem, og Hjørvard spurgte ham om Tidender, sagde han: „Vor Møie har lønnet sig ilde. Vore Heste kunde ikke vinde videre paa den uhyre Fjeldstrækning, og vi maatte vade igjennem Flodens Bølger — men Svafners ringsmykkede Datter blev nægtet os.“ Kongen bød dem drage endnu engang afsted, og drog selv med. Da de kom op paa Fjeldstrækningen og skuede ud over Landet, saae de, at det stod i lys Lue og at store Støvskyer hvirvlede iveiret. Kongen red ned af Fjeldet frem i Landet og tog Natteleie ved en Aa. Atle holdt Vagt. Han drog over Aaen, fandt et Hus, paa hvilket der sad en stor Fugl, som skulde bevogte det men var falden i Søvn, og fældede den med et Spyd. I Huset fandt han Kongedatteren Sigrlin og Franmar Jarls Datter Alof og førte dem bort med sig. Franmar Jarl havde iført sig Ørneham og med Trolddom forsvaret Møerne mod Fjenderne. Kong Hrodmar, der ligesom Hjørvard, forgjeves havde beilet til Sigrlin, havde dræbt hendes Fader og plyndret og brændt Landet. Hjørvard ægtede nu Sigrlin og Atle Alof.

Hjørvard og Sigrlin fik en Søn, som var stor og smuk. Men han var taus, og intet Navn fæstede

sig ved ham. Han sad engang paa en Hoi og saae ni Valkyrier ride, hvoraf en var langt herligere end de andre. Hun talede: „Sent vil Du, Helge, raade over Ringe og Land, hvis Du altid tier!“ Kongesønnen gjenmælede: „Hvad lader Du følge med Helgenavnet, lyse Mø? Jeg modtager det ikke, undtagen jeg faaer Dig!“ Valkyrien sagde: „Jeg veed Sværd ligge paa Sigarsholm; et af dem overgaaer alle de andre, det er guldbeslaaet, en Ring er i Hjaltet, Mod i Midten, Rædsel i Odden, en blodrød Orm ligger langs Eggen.“ — Der var en Konge ved Navn Eylime, som havde en Datter, Svava, der var Valkyrie og red gjennem Luft og over Hav. Det var hende, som gav Helge Navn og ofte siden beskjærmede ham i Kamp.

Helge bebreidede sin Fader: „Du lod Ilden fortære Kong Svafners Land, og Hrodmar raader over det Gods, vore Frænder eiede!“ Hjørvard siger da, at han vil lade Sonnen faae Mænd, hvis han vil hevne sin Morfader.

Helge hentede saa Sværdet, som Svava havde anviist ham. Han drog derpaa afsted med Atle, fældede Hrodmar og udførte mange andre Heltebedrifter.

Han dræbte Jætten Hate, da han sad paa et Bjerg.

Helge og Atle laa med deres Skibe i Hatefjord.

Atle holdt Vagt den første Del af Natten. Hates Datter, Hrimgerde mælede: „Hvem ere Mændene i Hatefjorden? Der er tjældet med Skjolde paa Eders Skibe, I se vældige ud, faa Ting troer jeg I ræddes for. Siger mig Kongens Navn!" Atle svarede: „Han hedder Helge. Du vil ikke kunne tilføie ham noget Ondt, Jernborge omgive hans Flaade, Jættinder mægte ikke at lægge os øde." Hrimgerde gjenmælede: „Hvad hedder Du, mægtige Mand? Kongen troer Dig vel, siden han lader Dig raade i Skibets skjønne Stavn." Atle svarede: „Jeg hedder Atle. Bedsk skal jeg vorde Dig, gram er jeg Jættinder, ofte har jeg staaet i den vaade Stavn og plaget Kvældryttersker. — Hvad hedder Du, liggraadige Jættinde; nævn din Fader! Du skulde ligge dybt under Jorden, og Skov voxe paa dit Bryst!" Hrimgerde svarede: „Hrimgerde hedder jeg; Hate hed min Fader, han var den mægtigste Jætte, mange Kvinder røvede han fra deres Hjem, før Helge gav ham Banesaar." Atle mælede: „Du laa foran Kongens Skibe i Fjordens Munding og vilde have givet Ran Kongens Mænd, hvis ei en Stage var kommen Dig paatværs!" Hrimgerde svarede: „Du er paa Vildspor, Atle: det var min Moder, som laa foran Kongens Skibe — jeg druknede Hlødvards Sønner i Havet!" Hun udbryder saa: „Hrimgerde svinger sin Hale iveiret!" og for-

haaner Jarlesønnen med bidende Ord. Han gjengjælder dem og siger, at hun skal komme til at sænke sin Hale, hvis han kommer i Land. Hrimgerde opfordrer ham da til at gaae i Land. „Jeg skal rette dine Ribbeen, hvis Du kommer i mine Kløer!" raaber hun. Atle svarer: „Jeg vil ei gaae herfra, før Mændene vaagne og holde Vagt over Kongen; det vilde ikke være mig uventet, om en Jættinde dukkede op under vort Skib!" Hrimgerde raabte nu: „Vaagn, Helge, og giv Hrimgerde Bøder for Hates Drab! Maa hun hvile en Nat hos Kongen, har hun faaet Bod for Sorgen." Helge svarede: „Lodden hedder den som skal ægte Dig — led er Du Menneskenes Børn! — en hundeklog Jætte, den værste af Klippebeboerne, han er en passende Mand for Dig." Hrimgerde gjenmælede: „Du vil hellere have den Anden, som forrige Nat besaae Havnen, den mægtige, guldskinnende Mø! Her steg hun i Land og fæstede Eders Flaade. Hun ene volder, at jeg ikke kan dræbe Kongens Mænd." Helge talede: „Hør nu, Hrimgerde, hvis jeg skal yde Dig Bod for Sorgen, sig mig nøie: var det hende alene som frelste Kongens Skibe eller var der flere ifølge?" Hrimgerde svarede: „Der var tre Flokke Møer; men en Mø red foran, lys under Hjelmen. Deres Heste rystede sig, fra deres Manker faldt Dug i dybe Dale og Hagl i høie

Skove — deraf kommer godt Aar. Ledt var mig alt hvad jeg saae!" Helge udbrød: „Se nu mod Øst, Hrimgerde! Helge har slaaet Dig med Helsord. Frelste ere Kongens Flaade og Mænd. Det er nu Dag, Hrimgerde. Atle har opholdt Dig til din Død. Det vil tykkes at være et latterligt Havnemærke, hvor Du staaer som en Klippe."

Kong Helge drog til Kong Eylime og beilede til hans Datter Svava. Helge og Svava tilsvore hinanden Kjærlighed og elskede hinanden høit. Svava var hjemme hos sin Fader, men Helge i Ledingsfærd. Svava var Valkyrie nu som før.

Hedin, en Halvbroder til Helge, var hjemme hos Faderen, Kong Hjørvard, i Norge. Han drog engang en Juleaften alene hjem fra Skoven og mødte en Troldkvinde, der red paa en Ulv og havde Slanger til Tømme. Hun tilbød ham sit Følgeskab, men han afslog det. „Det skal Du komme til at undgjælde ved Bragebægeret!" mælede hun. — Om Kvælden førtes Sonoffergalten frem, man lagde sine Hænder paa den og gjorde høitidelige Løvter ved Bragebægeret. Hedin lovede at ægte Svava, Eylimes Datter, sin Broder Helges Fæstemø. Han angrede det saa høilig, at han vandrede bort ad vildene Stier sydpaa. Han traf sin Broder Helge. Denne sagde: „Velkommen, Hedin! Hvad nye Tidender fra Norge? Hvorfor er

Du, Konge, forjaget fra Landet og kommen, alene, for at træffe mig?" Hedin svarede: „En meget større Vanskjebne har rammet mig: jeg har udkaaret din kongebaarne Brud ved Bragebægeret." Helge gjenmælede: „Anklag Dig ikke, Drikkegildets Ord vil gaae i Opfyldelse. Jeg er udæsket til Kamp, inden tre Nætter skal jeg møde; jeg aner min Død og tvivler om at jeg kommer tilbage. Alt kan endnu blive godt!" — Kong Alf, Hrodmars Søn, havde udfordret Helge til Kamp paa Sigarsletten. Der stod et stort Slag, og Helge fik Banesaar. Han sendte Bud efter Svava og bad hende skyndsomt gjøre sig rede, hvis hun vilde træffe ham ilive. Budet red til hende: „Helge har sendt mig hid at tale med Dig, Svava. Den ædelbaarne Konge vilde mødes med Dig, før han opgav Aanden." Svava mælede: „Hvad vederfores Helge Hjørvardsson? Haardt rammes jeg af Sorgen, hvis Søen sveg ham eller Sværdet bed ham." Budet sagde: „Imorges faldt den bedste Konge under Solen, Seiren blev Alfs." — Svava ilede til Helge, der talede: „Vær velkommen, Svava! Dette er vort sidste Møde i Verden, mine Vunder bløde, Sværdet trængte tæt til mit Hjerte. Jeg beder Dig, Svava — græd ei, min Brud! — hvis Du vil lyde mine Ord, at Du reder Leie for Hedin og skjænker ham din Kjærlighed." Svava svarede: „Det mælede

jeg i det yndige Hjem, da Helge skjænkede mig Ringe, at jeg ikke efter hans Død villig vilde slutte en fremmed Konge i mine Arme!" Helge hviskede saa: „Kys mig, Svava!" og udaandede.

Helge og Svava siges at være blevne gjenfødte.

IV.

Helge Hundingsbane.

Frankernes Konge Sigmund Volsungssøn var gift med Borghilde af Danmark. Hun fødte ham en Søn. Det blev Nat, Nornerne kom og sagde, at den Konge skulde vorde den navnkundigste og bedste af Konger. De snoede Skjæbnetraadene og fæstede den gyldne Snor midt under Himlen; i Øst og Vest skjulte de Enderne, derimellem skulde Kongen eie Lande; en Norne kastede en Traad imod Nord og sagde, at den evig skulde holde. Ravn skreg til Ravn fra det høie Træ, manglende Føde: „Jeg veed Noget: Sigmunds Søn staaer i Brynie, kun en Nat gammel, med hvasse Kongeøine, han er Ulves Ven — lader os være glade!" Folket tyktes, det var en Drot, og sagde, at gode Aar vare komne. Faderen kom fra Kampen,

gav Sonnen Navnet Helge, efter Helge Hjorvardssøn, og skjænkede ham Land og et prægtigt Sværd. Den ædelbaarne Yngling opvoxede blandt Venner, lønnede Fortjenesten med Guld og sparede ikke det blodige Sværd; Hagal opfostrede ham.

Der var en mægtig Konge ved Navn Hunding. Han var en stor Kriger og havde mange Sønner, som vare i Ledingsfærd. Der var Splid mellem Kongerne Hunding og Sigmund, og de dræbte hinandens Frænder. Helge drog afsted og udspeidede hemmeligt Hundings Hird. Hundings Søn Heming var hjemme. Da Helge begav sig bort, traf han en Hyrdedreng, hvem han befalede at sige Heming, at Helge, formummet, havde gjestet ham. Hunding sendte nu Mænd til Hagal for at opsøge Helge, der ikke kunde redde sig uden ved at forklæde sig som Trælkvinde og give sig til at male. Hundings Mænd søgte forgjæves efter ham. En sagde: „Skarpe ere Dinene paa Hagals Trælkvinde! Det er ei Bondes Afkom som staaer ved Kværnen. Kværnstenene revne, Kværnkassen brydes. Nu har en tung Skjebne rammet Kongen, da han skal male Byg. Bedre sømmede sig et Sværdgreb end en Kværnstang for den Haand!" Hagal svarede: „Det er intet Under, om Kværnkassen brager, da Kongemø dreier Kværnstangen. Hun fløi høiere end Skyerne og turde kæmpe som Viking, før

Helge tog hende tilfange. Derfor har Volsungernes Terne hvasse Dine." Helge undkom, drog ud med Krigsskibe og fældede — kun femten Aar gammel — Hunding, hvoraf han fik Tilnavnet Hundingsbane.

Han laae med sin Hær i Brunavaag og gjorde Strandhug. — Der var en Konge ved Navn Hogne, hvis Datter hed Sigrun; hun var Valkyrie og red gjennem Luft og over Hav. Det var den gjenfødte Svava. Sigrun red til Helges Skibe og spurgte: „Hvem lader Skibe flyde ved Stranden; hvor have I hjemme, Kampens Sønner; hvad vente I paa i Brunavaag; og hvorhen lyster det Eder at styre Eders Fart?" Helge gav sig et andet Navn og sagde, at de havde hjemme paa Hleso, ventede paa Medbør og agtede sig østpaa. Valkyrien spurgte ham videre: „Hvor har Du vakt Kamp, Konge, og mættet Valens Fugle?" Helge vedblev at fordølge sig. Sigrun gjenmælede: „Kong Hunding maatte segne til Jorden for Helge; Blodet strømmede paa Sværdets Eg, da I hevnede Eders Frænder!" Helge udbrød: „Hvorledes vidste Du, vise Mø, hvem de vare som hevnede deres Frænder?" Hun svarede: „Jeg var ikke fjern, Høvding, da mangen Helt faldt for Dig; jeg har set Dig paa Langskibet, da du stod i den blodige Stavn, og iskolde Bølger legede omkring Dig. Nu vil Helten dølge sig for mig, men Høgnes Mø kjender ham."

Hundings Sønner krævede Bod af Helge for Faderens Drab, men denne afslog deres Begjæring: „Spydenes store Uveir og Odins Vrede er nu at vente!“ mælede han. Kampstevnet blev bestemt at holdes ved Luefjelde. Helge fældede Hundingssønnerne. — Træt af Kampen satte han sig under Ørneklippen. Da brød Lysglands frem over Luefjeldene, og Lyn udgik fra den. Valkyrierne rede frem paa Himlen, hjelmbedækkede og med blodbestænkte Brynier, Straaler stode af deres Spyd. Sigrun faldt Helge om Halsen og kyssede ham. Da grebes han af Kjærlighed til hende. Han spurgte, om hun vilde drage hjem med ham. Hun svarede: „Jeg troer, at vi have andre Sysler end at drikke med Ringbryderen! Min Fader har lovet sin Datter til den mægtige Konge Granmars grumme og frække Søn Hodbrod. Han kommer om faa Nætter, medmindre Du udæsker ham til Kamp og fratager ham mig.“ Og hun sagde, at hun maatte have Helges Kjærlighed, om end hendes Fader og Frænder vrededes. Helge svarede: „Frygt ikke Hodbrod og ænds ikke Høgnes og dine Frænders Uvillie! Du skal leve med mig, unge, ædelbaarne Mø.“

Helge sendte nu Bud videnom for at udbyde Leding og tilbød Mændene Guld i Overflod. Langsnablede, guldsmykkede Skibe, fulde af uforfærdede Kæmper, samledes hurtigt i Mængde. — Det var

Morgen, Stavntjældene løftedes af, Kæmperne vaagnede og skuede ud i den lyse Dag. Seilene heisedes, Vikingerne roede, Aarerne pladskede, Vaabnene klirrede, Skjold bragede ved Skjold. I rivende Fart førte Skibene Heltene langt fra Land, de lange Kjøle kløvede de vældige Bølger under uhyre Brag. Et rasende Uveir overfaldt Flaaden. Helge bød at heise de høie Seil endnu høiere. Den ene Sø fulgte paa den anden, Ægers rædselsfulde Døttre vilde vælte Skibene. Da foer Lyn over dem og omgave dem med blinkende Flammer. De saae ni Valkyrier ride i Luften og kjendte Sigrun. Den kjække Mø frelste fraoven Mænd og Skibe, Kongens Snekker vristedes vældigt ud af Rans Haand og slap uskadte til Land.

Granmars Sønner sade paa et Bjerg, da Flaaden styrede mod Land. En af dem, Gudmund sprang paa en Hest og red afsted, fulgt af Mænd, for at speide fra et Bjerg ved Havnen. Vølsungerne toge deres Seil ned. Gudmund spurgte: „Hvem er Kongen, som anfører Flaaden, bringer den uhyre Hær til Land og lader den gyldne Krigsfane veie fra Stavnen? Fred tykkes mig ei at føre Kæmperne hid, Vaabenglands omstraaler Vikingerne.“ Helges Stedbroder, Sinfjøtle svarede, idet han slyngede et rødt Skjold med Guldrand op i Raaen: „Her kan Hodbrod træffe Helge, den kamplystne, som har mættet Ørne, medens Du

kyssede Trælkvinder ved Kværnen!" Gudmund skiftede saa Haansord med Sinfjotle. Helge standsede Broderen: „Det sømmer sig bedre at kæmpe og glæde Ørnene end vexle unyttige Ord!" Gudmund red nu hjem med Krigsbudskabet. Hodbrod stod, hjelmbedækket, ude, saae deres heftige Ridt og spurgte: „Hvorfor ere Eders Aasyn harmfulde?" Gudmund svarede: „Talløse blaasorte, guldsmykkede, hurtige Snekker med stærke Kæmper lægge til Stranden; Helge higer efter Kamp." Hodbrod sagde: „De bidslede Heste løbe da til Kampmødet, ingen Mand, der kan svinge Sværd, sidde hjemme!" — Granmars Sønner samlede saa en Hær. Der kom mange Konger, deriblandt Høgne, Sigruns Fader, og hans Sønner, Brage og Dag.

Hærene stødte sammen ved Frekasten. Det var som en Hvirvelvind, da de blinkende Sværd mødtes i det vældige Slag. Helge Hundingsbane var altid forrest i Kampen. Alle Granmars Sønner og deres Høvdinger faldt, undtagen Dag Høgnesson, som fik Fred og tilsvor Volsungerne Troskab. Sigrun, der fraoven havde beskjærmet Helge under Spydenes Susen, svævede hjelmbedækket, ned til Valen, traf Hodbrod døende og sagde: „Ei skal Sigrun, Kong Hodbrod, hvile i dine Arme — ledne ere dit Livs Timer!" Hun traf Helge og blev saare glad. Helge sagde: „Ei gik Alt som Du kunde ønske, Nornerne voldte

det. Her faldt imorges Høgne og Brage, jeg blev deres Banemand; de fleste af dine tappre Frænder ligge slagne. Det blev din Skjæbne at vække Kamp mellem Fyrster." Da græd Sigrun. Helge sagde: „Lad Dig trøste, Sigrun! Du har været os en Hilde; men ei mægter Nogen at modstaae Skjebnen." Sigrun udbrød: „Kunde de Døde leve op igjen, og jeg desuagtet hvile i din Favn!"

Helge ægtede Sigrun, der fødte ham Sønner. Han blev ikke gammel. Dag Høgnessøn blotede til Odin for Faderhevn, Guden laante ham sit Spyd, og han gjennemborede Svogeren dermed. Han red saa til Søsteren ved Sevafjelde. „Nødig" — sagde han — „bringer jeg Dig Sorgens Budskab, Søster. Imorges faldt den bedste Drot, som satte sin Fod paa Kongernes Nakke, for min hevnende Haand." Sigrun udbrød: „Dig bide alle hellige Eder, Du har svoret Helge! Ei glide dit Skib, har det end Medbør; ei løbe din Hest, gjælder det end at undslippe dine Fjender; ei bide dit Sværd, uden det suser om dit eget Hoved! Var Du en Ulv ude i Skovene, savnende Gods og Gammen — da var Helges Drab hevnet paa Dig!" Dag gjenmælede: „Du er affindig, Søster, saaledes at nedbede Forbandelser over din Broder! Odin ene volder al Vanskjebnen, han kastede Kampruner mellem Slægtninger. Din Broder byder dig Ringe

og Land, den halve Verden til Bod for din Sorg, ringsmykkede Kvinde." Sigrun talede: „Ei sidder jeg saa lykkelig ved Sevafjelde Dag eller Nat, at jeg kan glæde mig ved Livet, medmindre Lysglands bryder frem over Kongens Gravhøi, hans guldbidslede Hest traver hid med ham, og jeg, frydefuld, kan modtage ham. — Slig Rædsel indjog Helge sine Fjender og deres Frænder, som naar forfærdede Geder rasende styrte ned af Fjeldet for Ulven! Saaledes ragede Helge op over Heltene som den stolte Ask over Tjørne eller som Hjortekalven, der, dugbestænket, flyver afsted, høiere end alle Dyr, med Hornene skinnende mod Himlen!"

En Gravhøi blev opkastet over Helge. Da han kom til Valhal, modtog Odin ham med stor Hæder.

Sigruns Terne gik ved Aftenstid forbi Helges Gravhøi og saae Helge ride til den med mange Mænd. Hun udbrød: „Er det kun et Blændværk hvad jeg tykkes at see, eller Ragnarøk? Døde Mænd ride og jage Sporerne i Hestenes Side. Eller have Heltene faaet Hjemlov?" Helge svarede: „Ei er det kun et Blændværk hvad Du tykkes at skue, eller Verdens Undergang, skjøndt Du ser os og skjøndt vi jage Sporerne i vore Hestes Side. Ei heller have Heltene faaet Hjemlov." Ternen gik hjem og sagde til Sigrun: „Gak ud, Sigrun, fra Sevafjelde! Kongen forlænges efter at mødes med Dig. Gravhøien er aabnet.

Helge er kommet med blødende Vunder; Kongen bad, at Du vilde stille hans Blod." — Sigrun gik ind i Høien til Helge: „Nu er jeg saa glad ved vort Møde som Odins gridske Ravne, naar de mærke Valens varme Brad eller, dugbestænkede, se Dagskjæret! — Lad mig kysse Dig, døde Konge, før Du kaster den blodige Brynie! ... Dit Haar, Helge, er rimbesprængt; Du er helt badet i Blod, dine Hænder ere iskolde — hvorledes skal jeg raade Bod derpaa!" Helge svarede: „Du alene, Sigrun fra Sevafjelde, volder, at Helge er badet i Sorgens Dug! Du græder, sydlige, solklare, guldsmykkede Kvinde, grusomme Taarer, før Du ganger at sove — hver Taare faldt blodig paa mit iskolde, sorgopsvulmede Bryst. ... Dog nu skulle vi drikke den kostelige Mjød, om vi end have mistet Elskov og Land! Ingen skal kvæde Klagesang, skjøndt Vunder bløde paa mit Bryst. Nu er Bruden skjult i Høien, den kongelige Dise hos os Døde!" Sigrun redte en Seng i Høien: „Her har jeg, Helge, redt Dig et Leie, frit for Sorg. Jeg vil, Konge, indslumre i din Favn, som hvis Du levede." Helge udbrød: „Nu kalder jeg Intet umueligt, da Du, Kongebaarne, lys og levende, sover i den Dødes Arme i Høien!"

... „Nu er det paatide for mig at ride ad rødmende Veie og lade den blege Ganger trave ad Luf-

tens Stier! Jeg skal være vestenfor Himmelbroen, før Valhals guldkammede Hane vækker Einherierne." Han red saa bort med sit Følge. Sigrun gik hjem.

Den næste Aften lod Sigrun Ternen holde Vagt paa Høien. Ved Solnedgang kom Sigrun til Høien og sagde: „Nu vilde Helge være kommen fra Odins Sale, hvis han agtede at komme! Haabet om Kongens Hidkomst svinder, nu Ørnene have slaaet sig til Ro paa Askens Grene og hele Slægten stimler til Drømmethinget." Ternen sagde: „Vord ikke saa afsindig, at Du ene, Skjoldungedis, drager til de Dødes Bolig! Alle Gjenfærd vorde mægtigere i Natten end i den lyse Dag."

Sigrun svandt hen af Længsel og Sorg og døde snart.

Helge og Sigrun siges at være blevne gjenfødte.

Anmærkning.

Kvadene om Helge — hvoraf Ovenstaaende kun er en svag Afglands — høre upaatvivlelig til det mest Poetiske i den ældre Edda. Især er Slutningen af Kvadet om Helge Hundingsbane, der paa flere Punkter har Lighed med Gjengangervisen fra vor Middelalder om Aage og Else, noget af det Sublimeste, nogen Poesi har frembragt, en Forherligelse af Kjærligheden og dens Magt udover Død og Grav, der søger sin Lige.

